

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างและพัฒนา หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชุด Around Myself ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการอ้างอิง ซึ่งประกอบด้วย

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.1 หลักการของหลักสูตร
  - 1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  - 1.3 กระบวนการในการจัดการเรียนรู้
  - 1.4 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - 1.5 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - 1.6 เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้
2. การจัดการเรียนรู กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
  - 2.1 โครงสร้างของหลักสูตร
  - 2.2 วิสัยทัศน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)
  - 2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 3.1 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 3.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 3.3 ลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 3.4 รูปแบบของการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 3.5 การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 3.6 ประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

4.1 ความหมาย

4.2 ความสำคัญ (ไม่มี)

4.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสร้างความพึงพอใจ

4.4 การเกิดเจตคติและกระบวนการเปลี่ยนแปลง เจตคติหรือความพึงพอใจ

4.5 เครื่องมือวัดเจตคติหรือความพึงพอใจ

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติหรือความพึงพอใจ

1. หลักการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องศึกษาและดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 หลักการของหลักสูตร

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้นักเรียน เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มีหลักการเพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศซึ่ง กำหนดไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และ ประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันถึง ประสงค์ดังต่อไปนี้

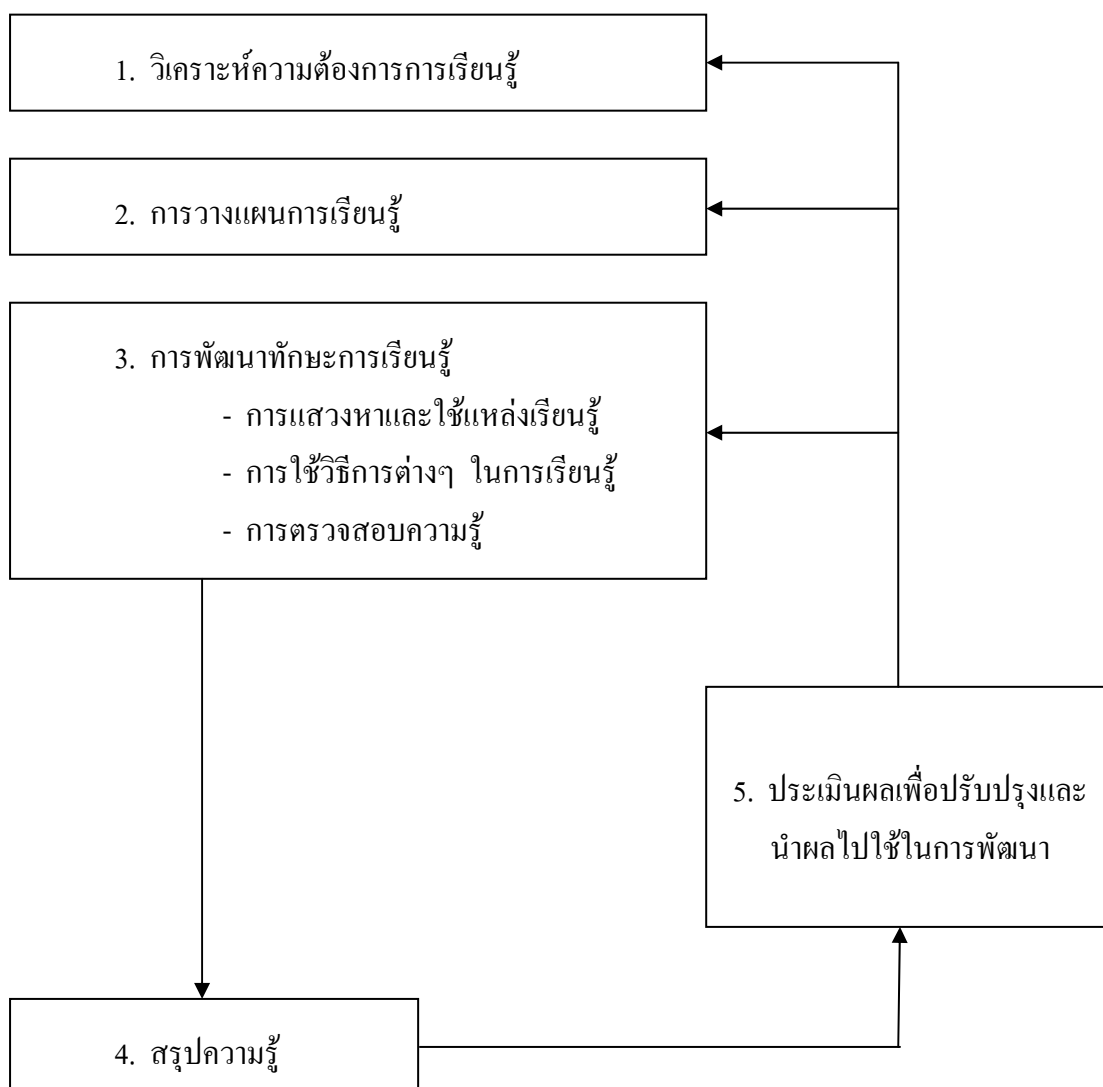
1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันถึงประสงค์
  2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
  3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทาง วิทยาการมีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
  4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการ คิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
  5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
  6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้ บริโภค
  7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
  8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒาสสิ่งแวดล้อม
  9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม
- จากจุดมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ทำให้ ผู้รายงานได้เห็นภาพกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน

1.3 กระบวนการในการจัดการเรียนรู้

1. วิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้
2. การวางแผนการเรียนรู้
3. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้
4. การสรุปความรู้
5. การประเมินผล เพื่อปรับปรุงและนำผลไปใช้ในการพัฒนา ซึ่งสรุปได้ดัง

แผนภูมิ

แผนภูมิที่ 2-1 แสดงกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน

จากแผนภูมิที่ 2-1 เป้าหมายของการเรียนรู้ คือ นักเรียนมีความรู้ เจตคติและทักษะในการเรียนรู้ซึ่งได้มาจากกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอนคือ

1. การวิเคราะห์ความต้องการ การเรียนรู้ นักเรียนต้องทราบความต้องการ การเรียนรู้ของตนเอง มีการลำดับความสำคัญก่อนหลังตามความจำเป็นและความสำคัญให้ได้เป็นลำดับแรกและกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ได้

2. การวางแผนการเรียนรู้ นักเรียนต้องรู้จักวางแผนการเรียนรู้ของตนเองว่ามีเป้าหมายเรื่องใดมีเวลาอย่างน้อยเพียงใด มีแหล่งเรียนรู้ที่ไหนบ้าง มีวิธีเรียนใดบ้าง ต้องใช้สื่อใดบ้าง และมีปัญหาจะสามารถปรึกษาใคร เมื่อได้รับความรู้จะใช้ความรู้นั้นอย่างไร ตลอดจนวางแผนไปถึงการนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนางานอย่างไร

3. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ เป็นการปฏิบัติในการแสวงหาความรู้ตามที่ได้วางแผนไว้ซึ่งอาจใช้วิธีการต่างๆ ในการเรียนรู้ เช่น สังเกต สัมภาษณ์ การบันทึกข้อความ การสรุปความ เป็นต้น เมื่อได้รับความรู้แล้วควรมีการตรวจสอบความรู้ที่ได้ เพื่อยืนยันความถูกต้องและตัดสินใจเลือกความรู้ไปใช้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้

4. การสรุปความรู้ เป็นการที่นักเรียนสรุปความรู้และนำเสนอความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสม เช่น รูปภาพ แผนภาพ แผนภูมิ และอาจใช้เครื่องมือช่วยในการเสนอ

5. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงและนำไปใช้ในการพัฒนา เป็นการประเมินกระบวนการเรียนรู้ของตนเองในระหว่างการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนางานต่อไป

1.4 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. เป็นกิจกรรมที่พัฒนานักเรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้

2. นำไปสู่การสร้างชิ้นงานหรือภาระงานที่แสดงถึงการบรรลุมาตรฐานของนักเรียน

3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบและจัดกิจกรรม

4. เป็นกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

5. มีความหลากหลาย เหมาะสมกับนักเรียนและเนื้อหาสาระ

6. สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

7. ช่วยให้นักเรียนเข้าสู่แหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ที่หลากหลาย

8. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

1.5 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพตามมาตรฐานนี้ ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ขั้นตอน คือ

1. กิจกรรมนำเข้าสู่การเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในตอนต้น ก่อนการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนานักเรียน ซึ่งลักษณะดังนี้

1.1 กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นอยากเรียน

1.2 เชื่อมโยงสู่กิจกรรมที่ช่วยพัฒนานักเรียนและกิจกรรมรวบยอด

1.3 เชื่อมโยงถึงประสบการณ์เดิมที่นักเรียนมีอยู่

1.4 ช่วยให้นักเรียนได้แสดงถึงความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง

2. กิจกรรมที่ช่วยพัฒนานักเรียน เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนานักเรียนให้เกิดความรู้ และทักษะที่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมรวบยอด การกำหนดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนานักเรียน มีลักษณะดังนี้

2.1 สัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานที่เป็นเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้

2.2 ช่วยสร้างองค์ความรู้และทักษะ เพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่มาตรฐานที่

กำหนด

2.3 กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

2.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

2.5 สามารถประเมินผลงานหรือภาระงานของนักเรียนได้

3. กิจกรรมรวบยอด เป็นกิจกรรมที่แสดงว่านักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาถึงมาตรฐานที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดกิจกรรมรวบยอด มีลักษณะดังนี้

3.1 เป็นกิจกรรมที่แสดงให้ผู้อื่นเห็นถึงพัฒนาการของนักเรียน

3.2 เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกถึงการประยุกต์ความรู้ที่เรียนมาตลอดหน่วย การเรียนรู้นั้น

3.3 ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้

3.4 การประเมินการปฏิบัติกิจกรรมต้องสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้ที่

กำหนด

3.5 เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความรู้แลทักษะกระบวนการตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างเต็มตามศักยภาพ

3.6 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.7 เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ

3.8 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ชิ้นงานหรือภาระงานที่นักเรียนปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูกำหนดให้ หรือครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น เพื่อนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติในแต่ละหน่วย ชิ้นงานหรือภาระงานต้องแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นร่องรอยหลักฐานแสดงว่านักเรียนมีความรู้และทักษะถึงมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้นั้น ตัวอย่างเช่น

4.1 งานเขียน ได้แก่ เรียงความ จดหมาย โคลง กลอน ฯลฯ

4.2 ภาพ/แผนภูมิ ได้แก่ แผนผัง แผนภูมิ ภาพวาด ฯลฯ

4.3 การพูด/รายงานปากเปล่า ได้แก่ การอ่าน ใ้วาที สัมภาษณ์ ฯลฯ

4.4 สิ่งประดิษฐ์ ได้แก่ งานประดิษฐ์ นิทรรศการ หุ่นจำลอง ฯลฯ

4.5 งานที่มีลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การทดลอง การสาธิต ละคร ฯลฯ

5. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินผลและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดด้วยและแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้าถึงวิธีการและเกณฑ์ในการประเมินผล โดยคำนึงถึงลักษณะดังต่อไปนี้

5.1 มีเกณฑ์การประเมินที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้

5.2 อธิบายลักษณะชิ้นงานหรือภาระงานที่คาดหวังได้อย่างชัดเจน

5.3 รวมเข้าไปอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน

5.4 มีคำอธิบายคุณภาพงานที่ชัดเจนและบ่งบอกคุณภาพงานในแต่ละระดับ

5.5 ในผลการประเมินในการปรับปรุงการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับนักเรียนแต่ละคนแต่ละกลุ่ม หรือทั้งชั้น

5.6 แจ้งผลการประเมินเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียน เพื่อเทียบเคียงไปสู่มาตรฐานให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบเป็นระยะ

5.7 นำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลประกอบในการปรับปรุงหลักสูตร

1.6 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล และคณะ (2525 : 78-80) ได้กล่าวถึงกฎแห่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ถึงธรรมชาติการเรียนรู้ ได้แก่กฎต่อไปนี้

1. กฎแห่งความใกล้ชิด กฎนี้มีใจความสำคัญว่า “ถ้าต้องการให้นักเรียนเรียนรู้เพื่อตอบสนองอย่างไรต่อสิ่งเร้าใด ก็ต้องจัดสิ่งเร้านั้นให้เกิดขึ้น ในระยะเวลาที่ใกล้ชิดกับการตอบสนองนั้น”

2. กฎแห่งการทำซ้ำ กฎนี้มีใจความสำคัญว่า “ในการเรียนรู้เพื่อตอบสนองสิ่งเร้าใดๆ ถ้าต้องการให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นและจำได้แม่นยำขึ้น จะต้องมีการทำซ้ำหรือมีการฝึกฝน”

3. กฎแห่งการเรียนรู้ กฎนี้มีใจความสำคัญว่า “ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ใดๆ ถ้าผู้เรียนเกิดความพอใจก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้นั้นมีพลังสูงขึ้น” อ้างอิงในอภิปรายผล

กฎแห่งการเรียนรู้ทั้ง 3 ข้อนี้ จะประสบผลด้วย ถ้าการเรียนรู้ใดๆ ของนักเรียนมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องนั้นๆ ด้วย ตามความสำคัญ

ทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว

1. วิเคราะห์งานปฏิบัติ กำหนดงานย่อยๆ ของงานใหญ่ที่เด็กปฏิบัติ ทดสอบความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติ

2. จัดงานย่อยๆ ให้เด็กฝึกทีละงานย่อย จากง่ายไปหายาก จัดแบบอย่างให้เลียนแบบ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้านความรู้ความคิด

1. ให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ผ่านกระบวนการเรียนรู้ สร้างความคิดรวบยอดสรุปเป็นกฎและหลักการ

2. เน้นความสามารถในการคิด ปลูกฝังกระบวนการคิดผ่านทางกิจกรรม สังเกตการณ์วางแผนปฏิบัติตามขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์คำตอบ โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก

ทฤษฎีกระบวนการแก้ปัญหาของกาเย่

1. เน้นกระบวนการได้คำตอบ โดยพยายามจัดบทเรียนให้เด็กได้ใช้องค์ประกอบทั้ง 4 มีความรู้ทักษะ มีความสามารถในการเข้าใจปัญหา สามารถวางแผนหาคำตอบและปฏิบัติตามแผน และตรวจสอบความถูกต้อง

2. นำกระบวนการคิดที่มียุทธวิธีประกอบทั้ง 4 มาสร้างแนวทางทดสอบวินิจฉัยว่าเด็กบกพร่องในกระบวนการตรงจุดใด แล้วปลูกฝังให้เด็กพัฒนาในองค์ประกอบกระบวนการคิดที่เด็กด้วยหรือบกพร่อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนของบรูเนอร์ (Bruner's Theory of Instruction)

บรูเนอร์ (Jerome's Bruner) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน มีความเห็นใจว่าการจัดการเรียนการสอนของครูนั้น ครูสามารถช่วยจัดประสบการณ์เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมได้โดยไม่ต้องรอให้เด็กเกิดความพร้อมตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นการเสียเวลา

ในการจัดการศึกษาบรูเนอร์มีความเห็นว่าควรที่จะทำให้นเนื้อหาวิชามีความต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ

ทฤษฎีเกี่ยวกับมนุษย์นิยม

มีความเชื่อว่าศักดิ์ศรีและความสามารถในการกำหนดชะตาชีวิตของตัวมนุษย์เองที่มีคุณค่ายิ่ง โดยมีแนวคิดหลังเบื้องต้นว่ามนุษย์แต่ละคนมีแนวโน้มตามธรรมชาติอยู่แล้วที่จะเรียนรู้

2. การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

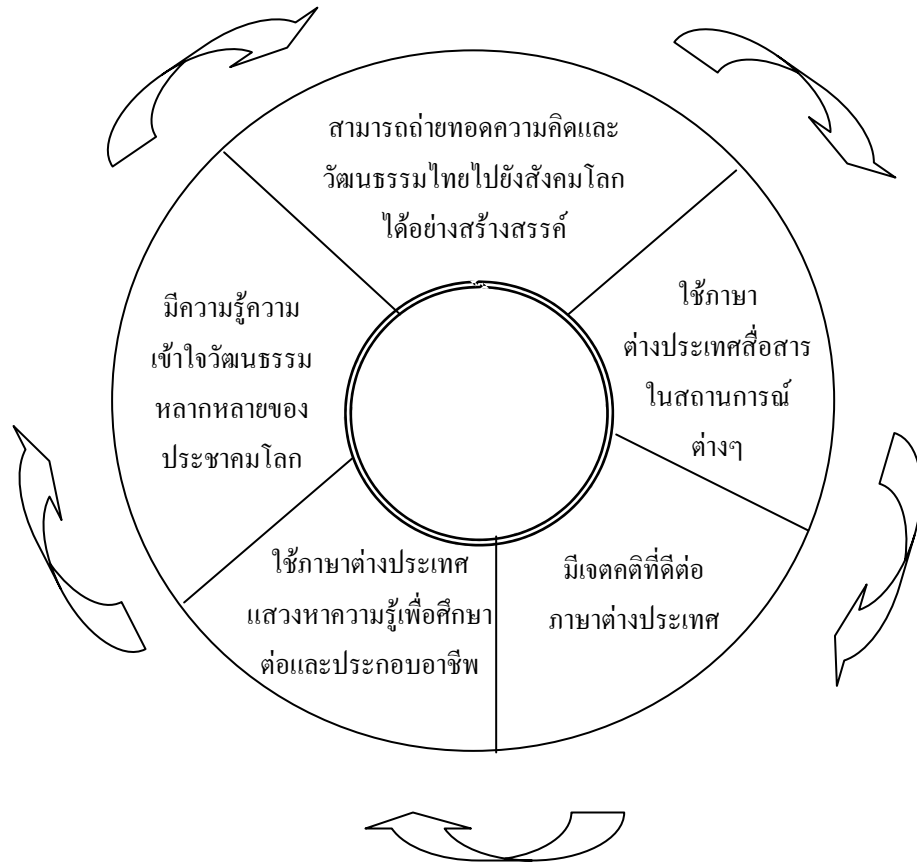
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีลักษณะดังนี้

2.1 โครงสร้างของหลักสูตรภาษาต่างประเทศ

โครงสร้างหลักสูตรภาษาต่างประเทศ กำหนดตามระดับความสามารถทางภาษา และพัฒนาการของนักเรียน เป็นสำคัญ โดยจัดแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

- 1) ช่วงชั้น ป.1-3 ระดับเตรียมความพร้อม
- 2) ช่วงชั้น ป.4-6 ระดับต้น
- 3) ช่วงชั้น ม.1-3 ระดับกำลังพัฒนา
- 4) ช่วงชั้น ม.4-6 ระดับก้าวหน้า

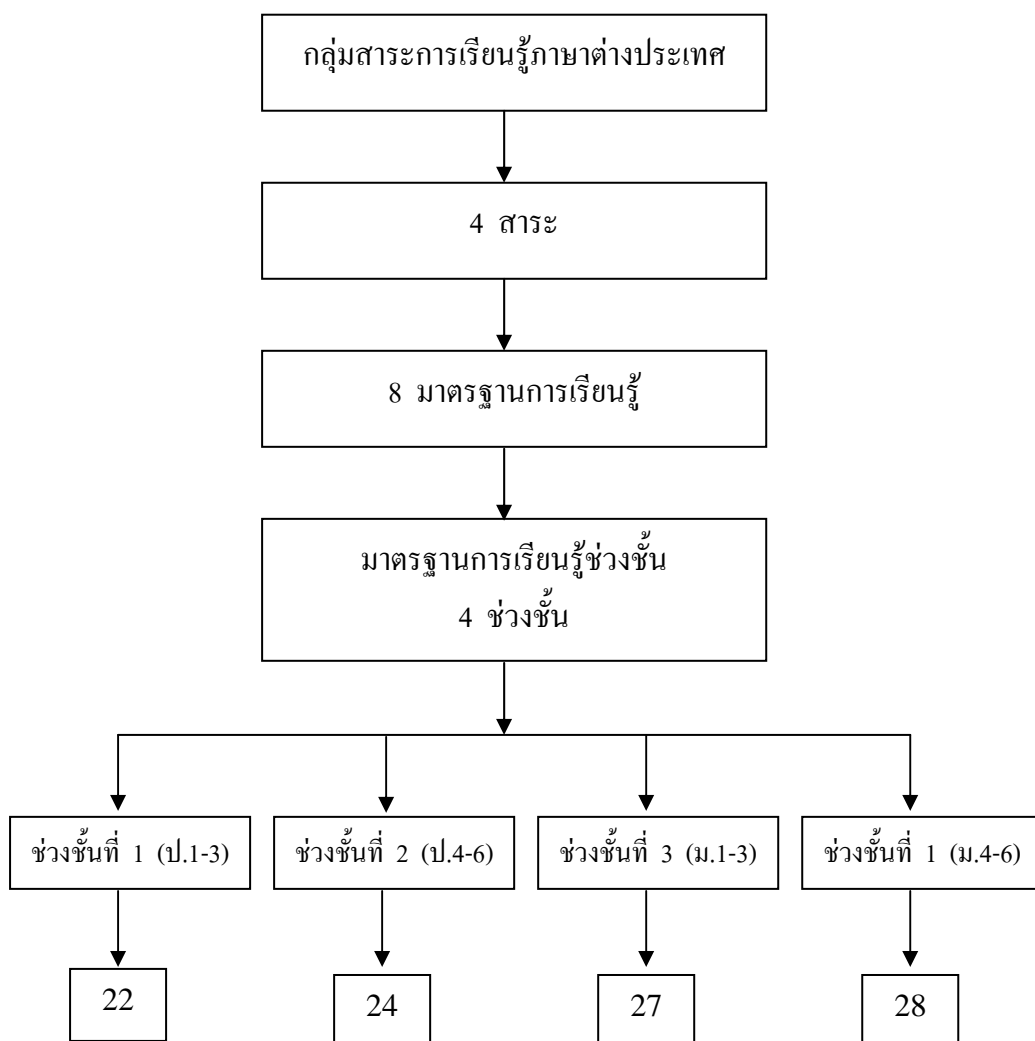
2.2 วิสัยทัศน์

เป้าหมายสูงสุด คือ นักเรียนจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมตามจุดหมายของหลักสูตร

2.3 องค์ประกอบของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 จะปรากฏองค์ประกอบของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ดังแผนภูมิ

2.3.1 สาระ (Strands)

สาระคือ กรอบเนื้อหา (Framework) หรือขอบข่ายของคํ้าความรู้ (Content Area) ที่จัดเป็นหมวดหมู่ (Categories) ของเนื้อหาเฉพาะอย่างเป็นระบบ ซึ่งแตกต่างกันไปตามธรรมชาติของกลุ่มการเรียนรู้ สาระต่างๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและควรได้รับการสอนในลักษณะบูรณาการมากกว่าจะแยกสอนทีละสาระ

สาระที่กำหนดไว้ สะท้อนถึงเป้าหมาย (Goals) ในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สาระทั้งหมดจึงควรได้นำไปสอนในทุกระดับชั้น ในลักษณะที่ถักทอผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาทุกด้าน พัฒนาสมรรถภาพทางภาษาในลักษณะที่ก้าวหน้าไปตามความต่อเนื่องของกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่ประสิทธิภาพในการเรียนภาษาอังกฤษในระดับสูงขึ้น แยกเป็น 4 สาระ คือ

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communications)

ภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารเป็นภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ใช่เพียงแต่การจดจำคำศัพท์และรูปประโยคในภาษา นักเรียนต้องใช้ภาษาได้คล่องเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และตระหนักถึงวิธีการที่นำภาษาและวัฒนธรรมไปใช้ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ในสังคม

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Cultures)

ภาษาและวัฒนธรรม หมายถึง การรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เป็นการทำให้นักเรียนตระหนักถึงทัศนคติของชาติอื่นๆ รวมทั้งวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ รูปแบบพฤติกรรมและเข้าใจอิทธิพลของวัฒนธรรมของชนชาติอื่นที่มีต่อสังคมของเรา วัฒนธรรมมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ แนวคิด (Perpectives) การปฏิบัติ (practices) และผลผลิต (Products) ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงแนวคิดด้านวัฒนธรรม นักเรียนจะมีโอกาสได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของตน หลังจากได้ศึกษาภาษาและวัฒนธรรมของชนชาติอื่น

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

(Connections)

นักเรียนมีประสบการณ์เดิมของตนอยู่แล้ว เนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเป็นแหล่งความรู้ที่มีค่า การเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจะช่วยเสริมความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ให้กับนักเรียนในขณะที่กำลังฝึกฝนภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Communities)

การที่นักเรียนสามารถนำประสบการณ์จากภายนอกโรงเรียนมาใช้ในโรงเรียนและนำความรู้ที่ได้รับในโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.3.2 มาตรฐานการเรียนรู้ (Learning Standards)

มาตรฐานการเรียนรู้ หมายถึง ข้อกำหนด สิ่งที่คาดหวังว่านักเรียนต้องรู้ และสามารถทำได้ ภายในเวลา 12 ปี มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ซึ่งกำหนดตามคุณลักษณะอันดีประสงค์ในจุดหมายของหลักสูตร ดังนั้นมาตรฐานการเรียนรู้จึงเป็นมาตรฐานกลางสำหรับสถานศึกษา ท้องถิ่น และชุมชนนำไปกำหนดหลักสูตร จัดหลักสูตรการสอนและการประเมินผล ให้เป็นแนวเดียวกัน เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นประสบการณ์ที่มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องสม่ำเสมอ มาตรฐานการเรียนรู้เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความรู้และประสิทธิภาพต่างๆ ที่นักเรียนสามารถทำได้ในแต่ละสาระ และใช้เป็น

มาตรฐานกลางสำหรับการตรวจสอบประเมิน และตัดสินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ จำนวน มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระมีไม่เท่ากันแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้มีความสำคัญที่ครูผู้สอน ควรทำความเข้าใจให้กระจ่างดังต่อไปนี้

สาระ	ความหมายของมาตรฐานการเรียนรู้
<p>สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communications)</p>	<p>มาตรฐาน ต 1.1 Interpretative Mode คาดหวังว่านักเรียนจะเข้าใจและตีความการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศทั้งการพูดและการเขียนในหัวข้อที่หลากหลาย</p> <p>มาตรฐาน ต. 1.2 Interpersonal Mode คาดหวังว่า นักเรียนจะสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร โดยตรงระหว่างบุคคลเพื่อการสังสรรค์ในสังคมทั้งในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น และแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์</p> <p>มาตรฐาน ต 1.3 Presentational Mode คาดหวังว่า นักเรียนจะสามารถนำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อต่างๆ ที่หลากหลาย โดยใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียนที่ผ่านทางสื่อต่างๆ</p>
<p>สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Cultures)</p>	<p>มาตรฐาน ต 2.1 Nature of Language and Practices คาดหวังว่า นักเรียนจะเข้าใจธรรมชาติของภาษาและแสดงความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับแนวคิดของวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา</p> <p>มาตรฐาน ต 2.2 Concept of Culture and Products คาดหวังว่า นักเรียนจะเข้าใจความคิดรวบยอดด้านวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับแนวคิดทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา</p>
<p>สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับ กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น</p>	<p>มาตรฐาน ต 3.1 Reinforcement and Acquisition คาดหวังว่า นักเรียนจะใช้ภาษาต่างประเทศเสริมและ</p>

(Connections)\	แสวงหาความรู้ในสาขาวิชาอื่นเพิ่มเติม รวมทั้งรู้ข้อมูล และจดจำแ่งคิดเด่นชัดที่ปรากฏ โดยอาศัยทั้งภาษาและวัฒนธรรม
----------------	--

สาระ	ความหมายของมาตรฐานการเรียนรู้
สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Communities)	<p>มาตรฐาน ต 4.1 Learning and Enrichment คาดหวังว่า นักเรียนจะสามารถใช้ภาษา ภายในและนอกบริบทโรงเรียน รวมทั้งใช้ภาษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ขยายความรู้และความเพลิดเพลิน เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>มาตรฐาน ต 4.2 Careers คาดหวังว่า นักเรียนจะสามารถสำรวจตัวเองและเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพซึ่งใช้ภาษาเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ</p>

2.3.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สาระที่ 1 : ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1: เข้าใจกระบวนการฟัง และการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ชั้น ป.5	สาระการเรียนรู้ชั้น ป.5
1. เข้าใจคำสั่ง คำขอร้อง ภาษาท่าทาง และ คำแนะนำในสังคม-รอบตัว	- ภาษาท่าทาง ประโยคคำสั่ง คำขอร้องและคำแนะนำ
2. อ่านออกเสียงคำ ประโยค และข้อความง่ายๆ ได้ถูกต้องตามหลักการออกเสียง	- คำ กลุ่มคำ และประโยค - หลักการอ่านออกเสียง
3. เข้าใจประโยค ข้อความสั้นๆ โดยถ่ายโอนเป็นภาพหรือสัญลักษณ์ และถ่ายโอนข้อมูลจากภาพ หรือสัญลักษณ์เป็นประโยค หรือข้อความสั้นๆ	- ประโยคและข้อความสั้น - ภาพหรือสัญลักษณ์
4. เข้าใจบทสนทนา เรื่องสั้น เรื่องเล่า และนิทาน	- บทสนทนา เรื่องสั้นๆ และเรื่องเล่า

มาตรฐาน ต 1.2 : มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น แสดงความรู้สึก โดยใช้เทคโนโลยี และการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ชั้น ป.5	สาระการเรียนรู้ชั้น ป.5
1. ใช้ภาษาง่ายๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลโดยใช้นวัตกรรมง่ายๆ และสื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในสถานศึกษา	- ภาษาที่ใช้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. ใช้ภาษาง่ายๆ เพื่อแสดงความต้องการของตน เสนอความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา	- ภาษาที่ใช้แสดงความต้องการของตนความช่วยเหลือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3. ใช้ภาษาง่ายๆ เพื่อขอและให้ข้อมูล อธิบายเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน และสร้างองค์ความรู้โดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษา และผลจากการฝึกทักษะต่างๆ	- ภาษาที่ใช้ในการขอและให้ข้อมูล - ภาษาที่ใช้ในการอธิบายเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งต่างๆ
4. ใช้ภาษาง่ายๆ เพื่อแสดงความรู้สึกของตน และบอกเหตุผล โดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษาและผลจากการฝึกทักษะต่างๆ รวมทั้งเลือกวิธีการเรียนภาษาต่างประเทศที่ได้ผล	- ภาษาที่ใช้แสดงความรู้สึกของตนและบอกเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.3 : เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และสื่อสารข้อมูล ความคิดเห็น และความคิดรวบยอดในเรื่องต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ชั้น ป.5	สาระการเรียนรู้ชั้น ป.5
1. ให้ข้อมูลง่ายๆ เกี่ยวกับตนเอง สิ่งแวดล้อม และสังคมใกล้ตัว ด้วยข้อความสั้นๆ	- ภาษาที่ใช้ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัวและสถานศึกษา
2. นำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ใกล้ตัว	- ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ใกล้ตัว
3. นำเสนอความคิดเห็น ที่มีต่อเรื่องต่างๆ ที่ใกล้ตัวได้	- ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอความ

อย่างมีวิจารณญาณ	คิดเห็นที่มีต่อเรื่องต่างๆ ที่ใกล้ตัว
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ชั้น ป.5	สาระการเรียนรู้ชั้น ป.5
4. นำเสนอบทเพลง หรือบทกวีที่เป็นที่รู้จัก หรือ ข้อมูลจากสื่อประเภทต่างๆ ตามความสนใจ ด้วยความ สนุกสนาน	- ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอบทเพลง หรือบทกวี

สาระที่ 2 : ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1: เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้ อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ชั้น ป.5	สาระการเรียนรู้ชั้น ป.5
1. เข้าใจรูปแบบ พฤติกรรม และการใช้ถ้อยคำ ตำนวนในการติดต่อปฏิสัมพันธ์ ตามวัฒนธรรมของ เจ้าของภาษา	- รูปแบบ พฤติกรรม และการใช้ถ้อยคำ ตำนวน
2. รู้จักขนบธรรมเนียม ประเพณี เทศกาล งานฉลอง ในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา	- ขนบธรรมเนียม ประเพณี เทศกาล และงานฉลอง

มาตรฐาน ต 2.2 : เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา กับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ชั้น ป.5	สาระการเรียนรู้ชั้น ป.5
1. เข้าใจ ความแตกต่างระหว่างภาษาต่างประเทศกับ ภาษาไทยในเรื่องเสียง สระ พยัญชนะ คำ วลี ประโยค และข้อความง่ายๆ และนำไปใช้อย่างถูกต้อง	- เสียง สระ พยัญชนะ คำ วลี ประโยค และข้อความง่ายๆ
2. เข้าใจความเหมือน และความแตกต่างระหว่าง วัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทยที่มีอิทธิพลต่อ การใช้ภาษา และนำไปใช้อย่างเหมาะสม	- วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา - วัฒนธรรมของไทย
3. เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาต่างประเทศในการ แสวงหาความรู้ ความบันเทิง และการเข้าสู่สังคม	- ภาษาที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ ความบันเทิง และการเข้าสู่สังคม
4. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษา และวัฒนธรรม	- กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม

สาระที่ 3 : ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1: ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ชั้น ป.5	สาระการเรียนรู้ชั้น ป.5
1. เข้าใจและถ่ายทอด เนื้อหาสาระภาษาต่างประเทศ ง่ายๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	- ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่นๆ
2. เข้าใจและถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่นๆ เป็นภาษาต่างประเทศ	- เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่นๆ

สาระที่ 4 : ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1: สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน
และสังคม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ชั้น ป.5	สาระการเรียนรู้ชั้น ป.5
1. ใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่างๆ ใน สถานศึกษา ด้วยวิธีการและรูปแบบต่างๆ	- ภาษาที่ใช้ตามสถานการณ์ต่างๆ
2. ใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารกับบุคคลภายใน สถานศึกษา	- ภาษาที่ใช้สื่อสารกับบุคคล

มาตรฐาน ต 4.2 : สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้การทำงานการประกอบ
อาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ชั้น ป.5	สาระการเรียนรู้ชั้น ป.5
1. ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับ อาชีพต่างๆ ในสถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์ จริง	- ภาษาที่ใช้สื่อสารเกี่ยวกับอาชีพ ต่างๆ
2. ใช้ภาษาต่างประเทศในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น อย่างมีความสุข โดยรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และแสดงความคิดเห็นของตนอย่างเหมาะสม	- ภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกับ ผู้อื่น - ภาษาในการแสดงความคิดเห็น

2.3.4 คำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เข้าใจคำสั่ง คำขอร้อง ภาษาท่าทาง คำแนะนำในสถานศึกษา และสังคมรอบตัว อ่านออกเสียงคำ กลุ่มคำ และประโยคง่ายๆ ตามหลักการอ่านออกเสียง เข้าใจประโยคข้อความสั้นๆ บทสนทนา เรื่องสั้น และเรื่องเล่า ใช้ภาษาง่ายๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงความต้องการของตน เสนอความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงความรู้สึก และบอกเหตุผล ขอและให้ข้อมูลอธิบายเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันของตนเอง ครอบครัว โรงเรียน อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่าง นันทนาการ การซื้อขาย ลมฟ้าอากาศ นำเสนอ ความคิดรวบยอด ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ใกล้ตัวได้อย่างมีเหตุผล นำเสนอบทเพลง บทกวี ตามความสนใจด้วยความสนุกสนาน เข้าใจรูปแบบพฤติกรรมและการใช้ถ้อยคำ สำนวน ในการติดต่อปฏิสัมพันธ์ตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาอังกฤษกับภาษาไทยในเรื่องเสียงสระ พยัญชนะ คำ วลี ประโยค และข้อความง่ายๆ เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษา เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาอังกฤษในการแสวงหาความรู้ความบันเทิงและการเข้าสู่สังคม สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม เข้าใจและถ่ายทอดเนื้อหาสาระภาษาอังกฤษง่ายๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ใช้ภาษาเพื่อสื่อสารตามสถานการณ์ต่างๆ กับบุคคลภายในสถานศึกษา อาชีพต่างๆ ในสถานการณ์จำลองและการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2.3.5 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

(ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยที่	เรื่อง	เวลา (ชั่วโมง/ปี)
Unit 1	Myself	10
	- การปฐมนิเทศ	1
	- Introducing Oneself	1
	- Introducing Someone	1
	- Cardinal Number	1
	- Ordinal Number	1
	- Days of the week	1
	- Months	1
	- Address	1

	- Date	1
หน่วยที่	เรื่อง	เวลา (ชั่วโมง/ปี)
	- Completing Oneself Information Form	1
Unit 2	My School	9
	- Location	1
	- Classroom Objects	1
	- Subjects	1
	- Time	2
	- School activities	3
	- Daily routine	1
Unit 3	My Family	8
	- Family tree	2
	- Possessive adjective & Apostrophe ('s)	2
	- Occupation	2
	- Character	2
Unit 4	My Free Time	6
	- Hobbies	2
	- Sports	2
	- Interests	2
Unit 5	Shopping	8
	- Household articles	3
	- Clothes	2
	- Price	3
Unit 6	Weather	6
	- Kinds of weather	1
	- Seasons	2
	- Weather forecast	3
Unit 7	My Town	10
	- Places in town	2
	- Direction	2

	- Signs	2
หน่วยที่	เรื่อง	เวลา (ชั่วโมง/ปี)
	- Vehicles	2
	- Places in Thung Song and Nakhon Si Thammarat	2
Unit 8	Festivals	7
	- Father & Mother's day	2
	- Christmas day	2
	- Valentine's day	1
	- Invitation	2
Unit 9	Food & Drinks	8
	- Thai/European food	3
	- Dessert	1
	- Fruit	1
	- Vegetable	1
	- Drinks	1
	- Ordering food	1
Unit 10	My Health	8
	- Past events	2
	- Parts of body	1
	- Ailment	2
	- Accident	2
	- See the doctor	1
	รวม	80

--
x x

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

3.1 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

กรมวิชาการ (2552 : 9) ได้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้

เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล
หนังสือประเภทนี้เดิมเรียกว่า หนังสืออ่านประกอบ

สมพร จารุณี (2540 ก: 3) ได้ให้ความหมายหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า คือหนังสือที่มี
สาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความ
เหมาะสมของวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสือประเภทนี้เคยเรียกว่า
หนังสืออ่านประกอบ

จินตนา ไบกาชุย (2534 : 28-36) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กในหนังสือ
การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ไว้ว่า

1. เนื้อหา มีวัตถุประสงค์และแก่นเรื่องอย่างชัดเจน
2. เนื้อหา ต้องมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น วัย ความสนใจ และ
ภูมิหลังของนักเรียน มีเนื้อหาสนุกสนาน ไม่มีบรรยายมาก
3. รูปแบบการเขียนเนื้อหา มีหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น นิทาน นิทาน
พื้นเมือง นิยาย(ร่วมสมัย) เรื่องสั้น สารคดี บทความ ฯลฯ เมื่อเลือกใช้แบบใด จะต้องใช้อย่าง
ถูกต้อง ไม่ปะปนจนสับสน ควรให้กลมกลืนกันไป โดยมีหลักการเขียนให้ผู้อ่าน ซึ่งเป็นเด็ก
เข้าใจง่ายและรู้เรื่องเร็วที่สุด
4. หนังสือสำหรับเด็กมีรูปภาพเป็นส่วนประกอบที่สำคัญคือ
  - 4.1 เด็กก่อนวัยเรียน (อายุ 2-5 ขวบ) ควรเป็นหนังสือภาพซึ่งมี
ตัวหนังสือประกอบเล็กน้อย
  - 4.2 เด็กวัยเรียนระดับประถมศึกษา (อายุ 6-11 ขวบ) ควรเป็น
หนังสือภาพประกอบเรื่องราวในอัตราส่วนที่เหมาะสม
  - 4.3 เด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ 12-14 ขวบ) ควรเป็นหนังสือมี
รูปภาพประกอบบ้าง แต่ไม่จำเป็นต้องมีภาพทุกหน้า และสีของภาพเด็กเล็กๆ ชอบสีสดใส
มากกว่าภาพขาวดำ
5. สำนวนภาษาที่ใช้ ใช้ภาษาง่ายๆ (ไม่ต้องแปล) ถูกต้อง เหมาะสม
สั้น กระชับใจความ สละสลวย เป็นภาษาที่ดี ใช้ประโยคสั้นๆ ไม่ซับซ้อน เด็กเล็กใช้คำและ
ประโยคซ้ำๆ กันมากเพื่อส่งเสริมความจำโดยให้ผู้อื่นได้เห็นบ่อยๆ ได้ฟังบ่อยๆ จะจดจำได้เอง
เด็กจะเข้าใจเรื่องราวจากคำที่อ่าน ถ้าเข้าใจคำจะเข้าใจประโยค เข้าใจเรื่องใด ซึ่งกรมวิชาการได้
จัดทำประมวลคำพื้นฐานซึ่งกำหนดในหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ผู้เขียนจึงควรใช้คำ
ในประมวลคำพื้นฐานนี้ซึ่งมีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มาใช้เป็นแนวในการเขียน

6. ลักษณะการเขียนประโยคและการใช้ขนาดตัวอักษร หนังสือภาพสำหรับเด็ก 2-6 ขวบ (วัยอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ควรแยกเป็นคำๆ ใช้ตัวอักษรโตขนาด 24-30 พอยท์ (ประมาณ 1-2 ซม.) สำหรับเด็กวัย 8-9 ขวบ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4) เขียนเป็นประโยคสั้นๆ เว้นวรรคห่างพอสมควร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ใช้ประโยคยาวๆ ภาพประกอบไม่มากนัก

7. รูปเล่ม ควรเขียนขนาดกะทัดรัด พอดี ไม่กว้างหรือยาวหรือเล็กมาก

7.1 เด็กวัย 2-5 ขวบ จำนวน 8-16 หน้า

7.2 เด็กวัย 6-11 ขวบ จำนวน 16-32 หน้า

8. การเย็บรูปเล่ม การเย็บให้แข็งแรงทนทานต่อการหยิบใช้

9. หนังสือสำหรับเด็กทำเล่ม อาจมีกิจกรรมบางอย่างเหมาะสมกับวัยให้เด็กทำหลังการอ่านหนังสือจบ เช่น คำศัพท์อธิบาย คำยาก คำถาม คำตอบ วาดภาพห้อง วาดภาพระบายสีรูป เนื้อเพลง หรือหนังสืออ้างอิง เป็นต้น

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527 : 116) ได้กล่าวถึงหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่าเป็นหนังสือที่มุ่งช่วยครู นักเรียน ให้สรุปเนื้อหาและความคิดได้ ซึ่งทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เป็นอย่างดี

บรรลือ พุกกะวัน (2521 : 60 – 69) ได้ให้ความหมายหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า หนังสือเสริมประสบการณ์หรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม จะเห็นว่า หนังสือแบบเรียนนั้นมีคุณค่าหรือดีเพียงใดก็ตามสามารถให้ประสบการณ์แก่เด็ก และผู้อื่นในวงกว้างและตื้น ๆ เท่านั้น ไม่อาจสนองความสนใจที่เด็กต้องการให้ลึกซึ้งและเป็นเรื่องราวเฉพาะเรื่องได้ อีกประการหนึ่ง หนังสือแบบเรียนไม่สามารถยกตัวอย่างให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน เมื่อเป็นเช่นนี้ หนังสืออ่านเพิ่มเติมย่อมช่วยเสริมความเข้าใจอย่างลึกซึ้งได้ตามลักษณะแห่งวัย และช่วยเน้นประสบการณ์แก่ผู้เรียนได้ดี

สรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร โดยมีเนื้อหาจะลึกในความรู้เฉพาะเรื่อง เฉพาะวิชา และมีกรเพิ่มเติมให้กว้างขวาง ลึกซึ้งมากขึ้นกว่าเดิม ใช้ประกอบการเรียนการสอนสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและเลือกอ่านได้ตามความสนใจ ตามกำลังสติปัญญาของตน

ยกตัวอย่างให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน เมื่อเป็นดังนี้ หนังสืออ่านเพิ่มเติม ย่อมช่วยเสริมความเข้าใจอย่างลึกซึ้งได้ตามลักษณะแห่งวัย และช่วยเน้นประสบการณ์แก่ผู้เรียนได้ดี

3.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร บรรลือ พุกกะวัน (2521 : 58) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการอ่านหนังสือเพิ่มเติมไว้ดังนี้

1) แบบเรียนเกือบทุกวิชาไม่ว่าภาษาไทยหรือวิชาอื่นๆ ไม่อาจสนองความต้องการในด้านความเข้าใจความหมายเรื่องราวได้กว้างขวางพอ หนังสืออ่านเพิ่มเติมย่อมจะช่วยขยายประสบการณ์ได้มากกว่า ทั้งยังมีภาพประกอบช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

2) หนังสืออ่านเพิ่มเติมมักจัดทำเพื่อความมุ่งหมายเฉพาะเรื่อง ย่อมจะช่วยเน้นขยายเป็นเรื่องราวช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน สร้างนิสัยรักการอ่านได้มากกว่าแบบเรียน

3) หนังสืออ่านเพิ่มเติมย่อมสนองความต้องการในการอ่าน การฝึกทักษะการอ่าน เด็กใช้เวลาอ่านอย่างมีอิสระทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด เป็นการเสริมลักษณะนิสัยรักการอ่าน ค้นคว้าและพัฒนาการอ่านได้มาก

จึงสรุปได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความจำเป็นในการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน มีความสำคัญต่อการพัฒนาสติปัญญาของเด็ก เป็นแหล่งความรู้และสนองความสนใจของเด็ก และสามารถใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนหรือการค้นคว้าหาความรู้ ส่งเสริมให้รักการอ่าน หนังสือ รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ ปลุกฝังให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกอ่านหนังสือได้ตามความเหมาะสมของตน ช่วยให้นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้า ให้เกิดความรู้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น และยังช่วยให้รู้จักหาความเพลิดเพลินยามว่างด้วยการอ่านหนังสือ เป็นการใช้เวลาว่างให้มีค่ายิ่ง เป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเอง และได้รับประสบการณ์ทางอ้อมจากการอ่านหนังสืออีกด้วย

3.3 ลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ (2521 : 191-192) ได้เสนอลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ดังนี้

1. สนองความต้องการของนักเรียนและวัตถุประสงค์ในการจัดหนังสืออ่านเพิ่มเติมแต่ละประเภท เช่น เพื่อขยายประสบการณ์ในการอ่าน เพื่อพักผ่อนหรืออ่านเพื่อจะแสวงหาความรู้

2. ควรเหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน

3. ควรเหมาะสมกับความรู้และความสามารถของนักเรียนที่จะอ่านซึ่งประกอบด้วย

3.1 ความเหมาะสมในการใช้ภาษา ควรอยู่ในขอบเขตความสามารถในการอ่านของนักเรียนและเป็นสิ่งที่นักเรียนเคยเห็นในหนังสือเรียนเป็นส่วนใหญ่

3.2 ความเหมาะสมกับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของนักเรียน

3.3 ควรเป็นเรื่องจริงใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด

สมพร จารุณี (2537 : 5-8) ได้เสนอลักษณะที่สำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังนี้

1. ส่งเสริมความรู้ หนังสืออ่านเพิ่มเติมควรมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความรู้หรือทักษะ ความคิดรวบยอด และหลักการหรือทฤษฎีเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านในการดำเนินชีวิต การศึกษาหาความรู้ รวมทั้งก่อให้เกิดความเจริญอกงามและพัฒนาการในด้านต่างๆ

2. ส่งเสริมความเข้าใจ หนังสืออ่านเพิ่มเติมควรเสนอเนื้อหาสาระในลักษณะที่ส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจในเรื่องราวได้ กล่าวคือ ใช้ภาษาที่ถูกต้องและพอเหมาะแก่ความรู้และประสบการณ์ทางด้านภาษาของผู้อ่าน เสนอเนื้อหาตามลำดับขั้นตอนของความรู้และตามพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้อ่าน ได้ให้ตัวอย่างที่เหมาะสมตลอดจนใช้เทคนิควิธีหรือ เครื่องส่งเสริมความเข้าใจอื่นๆ เช่น ภาพประกอบ แผนภูมิ ตาราง คำถาม อภิธานศัพท์ เป็นต้น

3. ส่งเสริมการศึกษาความรู้ด้วยตนเอง หนังสืออ่านเพิ่มเติมควรมีลักษณะที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ ความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือ ผู้เขียนควรพิจารณาเสนอเรื่องราวที่นักเรียนแต่ละวัยสนใจ เน้นให้เห็นความสำคัญและมองเห็นประโยชน์ของเรื่องราวที่เสนอ ซึ่งสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนักเรียน ตลอดจนเสนอแนะหนังสืออื่นๆ ที่ผู้อ่านอาจจะไปศึกษาให้กว้างขวางลึกซึ้งขึ้นตามความสนใจ

สรุปได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือที่ใช้เป็นสื่อในการสอนการอ่าน จัดเป็นสื่อที่สามารถสอนการเรียนรู้ของนักเรียนได้ อีกทั้งยังเป็นหนังสือที่สอดคล้องกับอิงหลักสูตรสามารถสร้างให้เหมาะสมกับวัยผู้อ่าน อีกทั้งเนื้อหายังสามารถจัดให้บูรณาการกับการเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่นอีกด้วย

3.4 รูปแบบการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม

สมพร จารุณี (2540 : 8 - 9) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่าอาจจัดทำได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความสันตจัดเจตนาของผู้เขียน จุดมุ่งหมายและธรรมชาติของเนื้อหาสาระของหนังสือ ตลอดจนวัยและประสบการณ์ของผู้อ่าน อาจจำแนกรูปแบบของการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมออกได้หลายรูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบความเรียง (Exposition) รูปแบบความเรียงสามารถจำแนกแยกประเภทย่อยออกไปหลายรูปแบบ เช่น การเขียนอธิบาย บรรยาย อธิบาย สืบค้น แก้ปัญหา วิเคราะห์ พรรณนา เป็นต้น

2. รูปแบบนิทาน (Narrative)

3. รูปแบบนิยาย (Fiction)

4. รูปแบบคำประพันธ์ (Poetry)

ส่วนใหญ่หนังสือที่มุ่งเสนอความรู้ และความคิดรวบยอด หลักการ มักจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอธิบายมากกว่ารูปแบบอื่น

สรุปได้ว่ารูปแบบของหนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้นจะต้องเป็นหนังสือที่มุ่งส่งเสริมความรู้พัฒนาสติปัญญา เนื้อเรื่องจะต้องเสนอแนวคิดที่เหมาะสมและใช้ภาษาถูกต้องและที่สำคัญ เนื้อเรื่องหนังสืออ่านเพิ่มเติมจะต้องคำนึงถึงวัยและความสนใจของผู้อ่านมาลินี ผโลประการ , (2537 : 9) ได้พูดถึงการจัดรูปเล่มและการพิมพ์หนังสืออ่านเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้ เรื่องของขนาดรูปเล่มจะต้องกำหนดขนาดเล่มให้พอดีกับกระดาษที่ใช้พิมพ์ โดยไม่ต้องตัดกระดาษทิ้ง โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของผู้ใช้และลักษณะวิชาด้วย ความหนาของหนังสือสำหรับเด็กนักเรียนอายุ 10-15 ปี ความหนาจำนวนหน้าหนังสือควรใช้ประมาณ 48-100 หน้า ในส่วนกระดาษที่ใช้พิมพ์ ควรเลือกใช้กระดาษที่มีคุณภาพ เนื้อกระดาษดี สีขาว สามารถเก็บไว้ได้นาน และวิธีการทำเล่มจะมีวิธี 3 วิธี คือ วิธีเย็บปกหรือเย็บกลาง วิธีเย็บสัน และวิธีเย็บก็คือเย็บหนังสือแต่ละยกด้วยเชือก ในการสร้างหนังสือสำหรับเด็กให้มีความเหมาะสมและมีคุณค่าสำหรับเด็กนั้น จะต้องคำนึงถึงลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็ก ดังที่ จินตนา ไบกาชุย (2534 : 85-86) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. เนื้อหาไม่สอนโดยตรง เนื่องจากเด็กๆ ไม่ชอบการถูกสั่งสอนโดยตรงเพราะเบื่อหน่ายจากการสั่งสอนของพ่อแม่และครูอยู่แล้ว ถ้าหากเนื้อหาในหนังสือมีคำสั่งสอนมากกว่าความสนุกสนานเพลิดเพลิน เด็กก็จะไม่ยอมอ่าน ดังนั้นควรเขียนในรูปแอบแฝงแทรกอยู่ในความสนุกสนานหรือเรียกว่ารูปแบบ “สาระบันเทิง”

2. จุดประสงค์ของเรื่องต้องระบุให้ชัดเจนว่า ต้องการให้ผู้อ่านได้สิ่งใดจากการอ่าน เช่น ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เสริมสร้างจินตนาการ หรือให้สาระความรู้โดยตรง

3. คุณค่าของเรื่อง หนังสือสำหรับเด็กต้องมีคุณค่าสำหรับผู้่าน คือต้องมีแก่นเรื่อง (Theme) หรือความคิดรวบยอด มีโครงสร้าง (Plot) หรือการดำเนินเรื่องที่ควรติดตาม กระตุ้นให้อยากอ่าน มีสำนวนภาษาที่ตรงกับวัยของเด็ก รูปเล่มและภาพประกอบตรงกับเนื้อเรื่อง และความสนใจ ค่านิยมและพื้นฐานความรู้ในการอ่านหนังสือของเด็กแต่ละวัย

4. เนื้อเรื่องเหมาะสมกับความต้องการเด็ก เช่น นิทาน เทพนิยาย นิทานวรรณคดี เรื่องสั้นร่วมสมัย เรื่องการต่อสู้ผจญภัย เรื่องลึกลับประเทษนักสืบ เรื่องขบขันจี๋เสี้ยน เรื่องวิทยาศาสตร์ การ์ตูนนานาประเภท ส่วนเรื่องที่ไม่ควรนำมาเขียน คือ เรื่องลามก เรื่องหยาบคาย เรื่องบู๊ล้างผลาญ เรื่องขี้ขลาดให้เกลียดชัง ล้อเลียนผู้อ่อนแอ คนเสียเปรียบและคนพิการ เป็นต้น

5. รหัสของเนื้อหา ต้องเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับเรื่องราว เป็นเหตุการณ์ที่เคลื่อนไหวเพื่อให้เรื่องดำเนินไปลู่เป้าหมายโดยเร็วที่สุด มีการจบเรื่องอย่างมีความสุขและไม่ควรเพิ่ม “นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ...” ในตอนจบของเรื่องสำหรับเด็กสมัยนี้

6. บุคลิกนิสัยของตัวละคร ต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน ตั้งแต่เริ่มจนจบเรื่องโดยให้มีสอดคล้องกับเนื้อหา ความคิดและการพูดจาอยู่ในโลกของเด็กอย่างแท้จริงโดยใช้สรรพนามที่เหมาะสมกับตัวละคร เช่น “ฉัน” เพราะเด็กๆ จะชอบมาเนื่องจากสามารถใช้แทนตัวผู้อ่านได้ ตัวละครไม่ควรมีมากเกินไป ที่สำคัญตัวละครทุกตัวจะต้องมีชื่อไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์หรือแม้แต่สิ่งไม่มีชีวิต

7. การตั้งชื่อเรื่อง เพราะชื่อเรื่องที่น่าสนใจจะเป็นจุดดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้เปิดดูเรื่องและอยากเปิดอ่านให้รู้เรื่องตลอดเล่ม ชื่อเรื่องไม่ควรยาวมาก แต่ควรมีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง

8. การสร้างฉากจะต้องให้มีลักษณะละเอียด ถูกต้องสมจริง มีความเป็นไปได้กลมกลืนกับการดำเนินเรื่อง ยุคสมัยและนิสัยของตัวละคร

9. ยุคสมัยหรือเวลาที่เกิดเรื่อง เรื่องที่เกิดในอดีตถึงปัจจุบัน หรือเป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา เพราะช่วยให้สามารถกำหนดรายละเอียดต่างๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไปยังฉาก การแต่งกายของตัวละครและนิสัยของตัวละคร เพื่อความสมจริงและความถูกต้องของข้อเท็จจริงในเรื่องทั้งสิ้น

10. กลวิธีการเขียนเรื่องเพื่อเสนอเนื้อหา มีหลายรูปแบบ เช่น ผู้เขียนบรรยายเรื่องติดต่อกันไป โดยให้ตัวละครเป็นผู้บรรยาย หรือให้ตัวละครที่ไม่สำคัญเป็นผู้บรรยายเรื่องก็ได้ หรือ อาจเป็นรูปแบบที่ให้ตัวละครสนทนาโต้ตอบแบบบทละครหรือเป็นการผสมผสานระหว่างสองรูปแบบที่กล่าวมาขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเรื่อง

11. การเขียนเรื่องความรู้ ควรคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง มีหลักฐานที่เชื่อถือได้ โดยการรวมแหล่งค้นคว้าไว้ในหนังสืออ้างอิง บอกแหล่งข้อมูลที่ได้มาอย่างชัดเจน ซึ่งผู้เขียนจะต้องศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องก่อนลงมือเขียน

12. มีโครงเรื่องที่ดี ไม่สลับซับซ้อนมาก มีความสั้นกระชับแต่ได้ใจความประกอบด้วยบทนำเรื่องเป็นการเปิดฉากจุดสนใจของส่วนกลางของเรื่อง และตอนจบเป็นจุดสุดยอดของเรื่องและเป็นการคลี่คลายปัญหาทั้งหมด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หนังสือที่มีคุณค่าสำหรับเด็ก ควรมีโครงเรื่องที่เหมาะสม ชื่อเรื่องที่น่าสนใจและความรู้พื้นฐานของเด็ก เนื้อเรื่องควรปลูกฝังทัศนคติที่ดี ใช้ภาษาเข้าใจง่าย ลักษณะตัวละครมีบุคลิกและนิสัยที่เหมาะสมใช้บทสนทนาที่เหมาะสม มีภาพประกอบตรงกับเนื้อเรื่อง หากเขียนเรื่องประเภทความรู้ควรคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

3.5 การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1. ด้านเนื้อเรื่อง

นาริรัตน์ อยู่กิจจิตชัย (2520 : 38) ได้ให้เกณฑ์การวิเคราะห์หนังสืออ่านเพิ่มเติมด้านเนื้อเรื่อง ดังนี้

- 1.) ช่วยเสริมความรู้ตามหลักสูตรให้กว้างขวาง หมายถึง เนื้อเรื่องช่วยเพิ่มเติมเสริมความรู้ในหนังสือเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น พอเหมาะกับนักเรียนและช่วยเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 2.) เนื้อเรื่องมีคุณค่า หมายถึงเนื้อเรื่องให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เนื้อเรื่องให้ข้อคิด คติสอนใจ ปลูกฝังให้มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ส่งเสริมค่านิยมอันดี เช่น ใ้รู้จักคุณค่าและความงามของศิลปวัฒนธรรม ปุชนิยมสถานและวัตถุสำคัญของชาติ ให้มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น
- 3.) เนื้อเรื่องทันสมัย หมายถึง ให้ความรู้ข้อมูลที่ใช้ได้ปัจจุบัน เนื้อเรื่องเหมาะสม กับสภาพเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน
- 4.) วิธีการเสนอเนื้อเรื่องชวนอ่าน หมายถึง การวางเค้าโครงเรื่อง การเรียบเรียงเนื้อเรื่องชวนติดตามอ่าน วิธีการเขียนไม่เป็นวิชาการจนเกินไป การเรียงลำดับเรื่องไม่สับสน

สมพร จารุณัฐ (2540 : 13-28) ได้ให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับเนื้อเรื่องในการตรวจหนังสือเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

- 1.) เนื้อเรื่องสอดคล้องกับจุดประสงค์ ผู้เขียนจำเป็นที่จะต้องกำหนดจุดประสงค์ในการเขียนหนังสือให้ชัดเจน ว่าต้องการให้ผู้อ่านได้ความรู้ความคิด ทักษะ และเจตคติอย่างไรและไม่ควรนำเนื้อหาสาระที่ไม่เกี่ยวข้องมานำเสนอ
- 2.) เนื้อเรื่องถูกต้องตามหลักวิชาการของแต่ละสาขา เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ไม่ขัดต่อระเบียบ ประเพณี และวัฒนธรรมของสังคม เป็นต้น

- 3.) เนื้อเรื่องยากง่ายพอเหมาะกับวัย ประสบการณ์และความสามารถทางสติปัญญาของผู้่านที่จะรับได้
- 4.) เนื้อเรื่องสั้นยาวพอเหมาะ ไม่ควรสั้นเกินไปจนผู้่านไม่สามารถเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น หรือยืดยาวสับสน
- 5.) เนื้อเรื่องเหมาะสมพอเหมาะกับประสบการณ์ วุฒิภาวะ และสภาพแวดล้อมของผู้่าน ตลอดจนเป็นตัวอย่งที่สมจริงด้วย
- 6.) มีเอกภาพ สัมพันธภาพและจุดเน้นเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผู้่านสามารถจับประเด็นความหมายสำคัญของเนื้อเรื่องได้
- 7.) มีบทนำเรื่อง ช่วยให้ผู้่านทราบล่งหน้า ก่อนลงมืออ่านหรือศึกษาต่อไป
- 8.) มีบทสรุปตอนท้ายเล่ม สรุปความสำคัญของสาระความรู้ระหว่างบท
- 9.) มีการกำหนดหัวข้อที่เหมาะสม ทั้งหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อย ช่วยให้ผู้่านสามารถแยกแยะเป็นประเด็น หมวดหมู่ได้ตามลำดับ

คุณเชรสตา (Kulshreshtha, 1972 : 46-82 อ้างถึงใน รณพ ประวีตงาม 2524 : 16-17) ได้เสนอเกณฑ์ในการประเมินค่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้านเนื้อเรื่องดังนี้

- 1.) เนื้อเรื่องจะต้องตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็ก เนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัย ปราศจากอคติมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ มีคุณค่าและเร้าความสนใจให้เด็กรักการอ่าน
- 2.) การเรียบเรียงเนื้อเรื่องไม่ยืดยาวเกินไป เหมาะสมตามเนื้อเรื่อง และเหมาะกับวัยเด็ก เนื้อเรื่องเชื่อมโยงกันดี ชวนอ่าน น่าสนใจ วิธีการเขียนจะต้องไม่ใช่คำพูดหรือข้อความเป็นการสั่งสอนผู้่านตรงๆ

สรุปได้ว่า ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเนื้อหาของหนังสือต้องช่วยเสริมความรู้ตามหลักสูตร ช่วยเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น เนื้อเรื่องต้องให้ความรู้ และข้อเท็จจริง อีกทั้งปลูกฝังและให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าทางด้านวัฒนธรรม ปลูกฝังให้รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ส่งเสริมค่านิยมอันดี เหมาะสมกับวัย และสอดคล้องข้อคิดโดยผู้่านไม่รู้ตัว

2. ด้านการใช้ภาษา

สมพร จารุณัฐ (2540 : 23-28) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ภาษาในหนังสืออ่านเพิ่มเติม 3 ลักษณะดังนี้

1.) ศัพท์ มีรายการอธิบายความหมายของศัพท์เฉพาะนั้นไว้ในหนังสือ เพื่อช่วยผู้อ่านทำความเข้าใจเรื่องด้วย

2.) การใช้ภาษา ที่ถูกต้องชัดเจน สละสลวยเข้าใจได้ง่าย และการ อธิบายความกะทัดรัดไม่วกวน

3.) การใช้คำหรือวลีเชื่อมประโยคใช้อย่างถูกต้องถูกต้องที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจ ความหมายของข้อความเป็นอย่างดี ถ้าผู้เขียนใช้ไม่ถูกต้อง ก็มีผลทำให้ผู้อ่านสับสนได้เหมือนกัน

คุณเชรศดา (Kulsheshtha, 1972 : 46-82 อ้างถึงใน รณพ ประวัตินาม 2524 : 16) ได้เสนอหลักเกณฑ์การตรวจประเมินการใช้ภาษาในหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่า การใช้ ภาษาเข้าใจง่ายถูกต้อง หากใช้คำศัพท์ หรือคำศัพท์เฉพาะ ควรมีคำอธิบายประกอบด้วย

สรุปไว้ว่า ด้านการใช้ภาษาต้องใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักภาษา สามารถเข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจน หากมีการใช้คำศัพท์ควรมีคำอธิบายความหมายคำศัพท์ ควรใช้คำวลี และประโยคให้ถูกต้องเพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายได้ง่าย

3. ด้านภาพประกอบ

มาลินี ผโลประการ (2537 : 12) ได้กล่าวถึงการจัดภาพประกอบใน หนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่า ภาพประกอบต้องพิจารณาว่าควรเป็นภาพชนิดใด ภาพสีหรือขาวดำ ภาพถ่ายหรือภาพวาด โดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ เช่น ลักษณะของเนื้อหาสาระระดับชั้น ชนิดของกระดาษที่ใช้พิมพ์

สมพร จารุณี (2538 : 108-124) ได้กล่าวถึงลักษณะและความสำคัญของ ภาพประกอบในหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่ามีบทบาทสำคัญดังนี้

1.) ภาพช่วยเสริมเนื้อหาและสาระและเรื่องราว ภาพแสดงรูปร่าง ลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาสาระได้อย่างรวดเร็ว และไม่ ผิดพลาด

2.) ภาพช่วยดึงดูดความสนใจ ภาพประกอบเหล่านั้นอาจจะต้องมีสีสัน สดงามแต่สำหรับเด็กโตภาพประกอบอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องมีสีสันหลากหลาย ภาพที่สวยงาม และชัดเจน มีความถูกต้อง และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจทำให้หนังสือ น่าสนใจ

3.) ภาพช่วยเสริมสร้างจินตนาการ ลึกซึ้งและกว้างไกลยิ่งขึ้น ซึ่ง เกี่ยวกับสถานที่ เวลา เหตุการณ์ อารมณ์และความรู้สึก

4.) ภาพประกอบที่เป็นภาพถ่าย ทั้งภาพขาวดำและภาพสี สะท้อนให้เห็นสิ่งที่ปรากฏในภาพตามความเป็นจริง ทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ส่วนของภาพประกอบเป็นสิ่งสำคัญในการดึงดูดใจผู้อ่าน การใช้ภาพประกอบจะต้องเลือกภาพให้มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เพราะภาพมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่อง และการจัดวางภาพต้องจัดวางไว้หน้าเดียวกับเนื้อเรื่องที่สัมพันธ์กันกับภาพ การใช้ภาพสีจะดูน่าสนใจกว่าภาพขาวดำ และการใช้ภาพถ่ายจะทำให้เข้าใจสภาพจริงได้ง่าย แต่อย่างไรก็ตามการเลือกใช้ภาพต้องเลือกตามความเหมาะสมของประเภทของเรื่อง

4. ด้านรูปเล่มและการพิมพ์

มาลินี ฝิโลประการ (2537 : 9-13) ได้กล่าวถึงรูปเล่มและการพิมพ์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

1.) ขนาดรูปเล่มหนังสือ การพิมพ์หนังสือให้ได้ราคาประหยัด ต้องกำหนดขนาดเล่มให้พอดีกับขนาดที่พิมพ์โดยไม่ต้องตัดเศษทิ้ง เช่น ขนาด 21 x 29.5 เซนติเมตร หรือขนาด A4, ขนาด 18.5 x 26 เซนติเมตร , ขนาด 14.8 x 21 เซนติเมตร หรือขนาด A5

การกำหนดว่าจะใช้ขนาดใดต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของผู้ใช้ตลอดจนความเหมาะสมของลักษณะเนื้อหาด้วย

2.) ความหนาของหนังสือ หนังสือสำหรับนักเรียนอายุ 10-15 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ความหนา จำนวนหน้าของหนังสือประมาณ 48-100 หน้า หรือประมาณจากขอบเขตเนื้อหาวิชานั้นๆ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาและจุดประสงค์ของหลักสูตร

3.) กระดาษที่ใช้พิมพ์ ควรพิจารณาใช้กระดาษที่มีคุณภาพพอสมควร เช่นกระดาษปอนด์ซึ่งเป็นกระดาษเนื้อดี สีขาว ซึ่งเก็บได้นานไม่กรอบง่ายและไม่เปลี่ยนสีแต่ราคาสูงกว่ากระดาษปรีฟ

4.) การทำเล่ม สำหรับปกอ่อนนิยมทำได้ 3 วิธี คือ

(1) วิธีเย็บนอกหรือเย็บกลาง ใช้สำหรับหนังสือที่หนาไม่เกิน 100 หน้า

(2) วิธีเย็บสันหรือใส่สันทากาว วิธีเย็บสันคือนำหนังสือที่พิมพ์เป็นยกๆ มาวางซ้อนแล้วเย็บติดกันด้วยเชือกหรือลวด จึงทากาวที่สันแล้วปิดปก ส่วนการใส่สันทากาว คือ การนำหนังสือที่พิมพ์เป็นยกๆ มาซ้อนเรียงลำดับหน้าให้ถูกต้อง แล้วนำมาใส่สันด้วยเครื่อง ซึ่งจะทากาวและปิดสันหนังสือไปในตัว วิธีนี้จะสามารถเปิดหนังสือเบะออกมาได้มากกว่าวิธีเย็บสัน

(3) วิธีเย็บกึ่งซึ่งเป็นวิธีที่ยุงยากกว่าวิธีอื่น เพราะต้องเย็บหนังสือแต่ละยกด้วยเชือก แล้วนำมาวางเรียงกันตามลำดับอัดให้แน่นติดกันด้วยกอบปี่อัดแล้วจึงปิดปก วิธีนี้จะได้นักหนังสือที่ประณีตสวยงาม แต่เสียเวลามากกว่าและราคาจะแพงกว่า

พินิจ สุขสันต์ (2540 : 47-50) ได้กล่าวถึงการจัดทำรูปเล่มของหนังสือสรุปได้ดังนี้

1.) ขนาดรูปเล่มของหนังสือ ประกอบด้วย 4 ขนาด คือ

ขนาด 21 x 29.7 เซนติเมตร หรือขนาด 8 หน้ายกใหญ่

ขนาด 18.5 x 26 เซนติเมตร หนังสือเรียนขนาดใหญ่หรือขนาด 8 หน้ายก (1 ยก มี 8 หน้า)

ขนาด 14.8 x 21 เซนติเมตร หนังสือเรียนขนาดกลางหรือขนาด 16 หน้ายก (1 ยก มี 16 หน้า)

ขนาด 13 x 18.5 เซนติเมตร หนังสือเรียนขนาดเล็กหรือขนาด 16 หน้ายกเล็ก

2.) จำนวนหน้าของหนังสือ สำหรับนักเรียนอายุ 10-14 ปี เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนหน้าของหนังสือประมาณ 48-100 หน้า

3.) ขนาดตัวอักษร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประมาณขนาด 16 พอยท์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ต่ำกว่าขนาด 14 พอยท์ ลักษณะของตัวอักษร ได้แก่ ตัวบาง คือตัวอักษรที่อยู่ในหน้าของหนังสือต่างๆ ไป ตัวหนา คือ ตัวอักษรที่เพิ่มความหนาเพื่อความชัดเจนจะใช้เป็นตัวเน้นหรือหัวเรื่อง ตัวเอน คือ ตัวอักษรที่ต้องการอธิบายหรือคำบรรยาย

4.) ชนิดของกระดาษ มี 3 ชนิด คือกระดาษปรีฟ ผลิตภัณฑ์เยื่อไม้ป่นใช้พิมพ์หนังสือราคาถูก กระดาษปอนด์ ผลิตภัณฑ์เยื่อเคมี เนื้อละเอียดขาว มีคุณภาพสูง กระดาษอาร์ตเนื้อละเอียด ขาว เคลือบด้วยวัตถุเคมีให้ผิวเรียบเป็นมัน มีคุณภาพสูง

5.) ขนาดหน้าเรียง และจำนวนบรรทัดเสนอไว้ดังนี้ หนังสือขนาด 18.5 x 26 เซนติเมตร จะมีหน้าคอลัมน์ (หน้าเรียง) กว้าง 15 เซนติเมตร และมีบรรทัดประมาณ 28-35 บรรทัด/หน้า หนังสือขนาด 14.8 x 21 เซนติเมตร จะมีหน้าคอลัมน์ (หน้าเรียง) กว้าง 12 เซนติเมตร และมีบรรทัดประมาณ 22-27 บรรทัด/หน้า

6.) การเว้นขอบของหนังสือ ขอบบนประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร ขอบด้านซ้ายและขวาประมาณ 1.5 เซนติเมตร ขอบล่างประมาณ 1.5 เซนติเมตร

สมพร จารุณัฐ (2540 : 22) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ทั้งในด้านรูปเล่มและการพิมพ์หนังสืออ่านเพิ่มเติมดังนี้

- 1.) ขนาดและจำนวนหน้าพอเหมาะ สะดวกต่อการถือและอ่าน
- 2.) ขนาดตัวพิมพ์ควรมีขนาดต่างๆ กัน ทั้งปก เนื้อหา หัวข้อสำคัญตลอดจนข้อความที่ต้องการอ่าน ขนาดของตัวพิมพ์ต้องเหมาะสมแก่สายตาเด็ก ไม่บรรจุกำในแต่ละหน้ามากเกินไป จะทำให้เด็กอ่านผ่านๆ ไปอย่างไม่ไตร่ตรอง จะเลือกอ่านแต่ข้อความสั้นๆ หรือดูแต่ภาพ

- 3.) กระดาษควรใช้สีขาว เรียบและหนาพอสมควร
- 4.) การพิมพ์ประณีต ไม่พิมพ์ผิดหรือตกหล่น ตัวพิมพ์และภาพชัดเจน หมึกพิมพ์สม่ำเสมอ การเว้นที่ว่างรอบข้อความในหน้าหนังสือประมาณ 3-6 เอ็ม (esm) หรือประมาณ $\frac{1}{2}$ นิ้ว ถึง 1 นิ้ว

กล่าวโดยสรุป เกณฑ์การเลือกรูปเล่มและการพิมพ์ ควรเลือกรูปเล่มพอเหมาะ ไม่ใหญ่และไม่หนาเกินไป สำหรับเด็กอายุระหว่าง 10-15 ปี ควรใช้จำนวนหน้าประมาณ 48-100 หน้า ขนาดรูปเล่มต้องกำหนดให้พอดีกับขนาดกระดาษที่พิมพ์จะช่วยประหยัดกระดาษ และใช้กระดาษที่มีความหนาพอสมควร ขนาดของอักษรใช้ ประมาณ 16-20 พอยท์ ในเรื่องรูปแบบการพิมพ์ต้องควบคุมคุณภาพในการพิมพ์ ด้านการใช้ตัวอักษร ตัวสะกด การันต์ วรรณยุกต์ และเครื่องหมายต่างๆ ให้ใช้อย่างถูกต้อง เรื่องการใช้หมึกควรระมัดระวังไม่ให้เลอะ และจะต้องจัดหน้าเว้นขอบเพื่อสะดวกในการเข้าเล่ม

3.6 ประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ละเมียด ลิมอักษร (2521 : 24) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ดังนี้

- 1.) ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านหนังสือ
- 2.) ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 3.) ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้จากประสบการณ์กว้างขวางขึ้น
- 4.) ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักศึกษาด้วยตนเอง ได้รับประสบการณ์กว้างขวาง
- 5.) ส่งเสริมให้นักเรียนรักศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของชาติ

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

สมพร จารุณัฐ (2540 : 19) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการตรวจหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้านคุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับไว้ว่า ผู้เขียนควรกำหนดจุดประสงค์ของการเขียนหนังสือให้แน่ชัดแต่ต้นว่า

ผู้อ่านได้พัฒนาทั้งความรู้ ความคิดเจตคติและค่านิยมไปถึงระดับใด ซึ่งผู้อ่านได้ประโยชน์จากการอ่านสูงกว่าระดับได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงได้พัฒนาความคิด สติปัญญา เป็นประโยชน์แก่การดำเนินชีวิต

หทัย ดันหยง (2533 : 119-128) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การสร้างหนังสือสำหรับเด็กเชิงวรรณกรรม เพื่อเป็นสื่อการอ่านระดับประถมศึกษา มีการจัดเนื้อหาย่อๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ผลิตเป็นชุด เมื่อนำไปลองใช้ปรากฏว่า เด็กชอบ สามารถนำไปใช้เป็นการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

อรวรรณ กลิ่นเทียน (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสืออ่านประกอบวิชา ภาษาไทย ชุด “วัฒนธรรมพื้นเมือง” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หนังสือที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมมาก ที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งช่วยส่งเสริมความรู้ และเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมพื้นเมืองของตน

ปริยาลักษณ์ พิลากุล (2535 : 50) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยสื่อหนังสือเรียนเพิ่มเติมกับหนังสือเรียนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มที่เรียนด้วยหนังสือเรียนเพิ่มเติมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยหนังสือเรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ประจง หล่มโตประเสริฐ (2538) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่จัดพิมพ์ระหว่างปีพุทธศักราช 2530-2536 โดยใช้ประชากรที่เป็นหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่วางขายตามร้านหนังสือ จำนวน 456 เล่ม หนังสืออ่านสำหรับเด็กที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 170 เล่ม และเป็นหนังสือสำหรับเด็กที่ไม่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 286 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติม ควรจะสนับสนุนในการผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติม ควรจะสนับสนุนในการผลิต

ในปี 2540 ลักขณา รอดสน (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือเพิ่มเติม เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน เรื่อง เรือสำเภาและชีวิตชาวปทุมธานี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีเนื้อหาสาระถูกต้องร้อยละ 97.4 ส่วนประกอบต่างๆ ของหนังสืออยู่ในเกณฑ์ดี เป็นหนังสือที่ให้ความรู้และสาระประโยชน์และผลการนำหนังสือไปทดลองใช้พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

จันทรา ทองสมัคร (2541) ทำการวิจัยเพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องประเพณี
ท้องถิ่นนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัด
นครศรีธรรมราช ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเราและนักเรียนที่เรียนวิชา
ท้องถิ่นของเราที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์และนักเรียนมี
ความคิดเห็นด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนด้านเนื้อเรื่อง
อาจารย์และนักเรียนเห็นด้วยว่าเนื้อเรื่องนั้นช่วยให้เข้าใจประเพณีท้องถิ่นนครศรีธรรมราชมากที่สุด
ด้านการใช้ภาษา อาจารย์เห็นด้วยว่าการใช้ภาษาถูกต้องและสื่อความได้ชัดเจนในระดับมาก ด้าน
ภาพประกอบ อาจารย์และนักเรียนเห็นว่าช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องเพิ่มขึ้นในระดับมาก และในด้าน
รูปเล่ม ภาพประกอบ การพิมพ์ นักเรียนเห็นด้วยว่าการใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายและชัดเจนมากที่สุด
ส่วนอาจารย์เห็นด้วยว่าขนาดตัวอักษรเหมาะกับระดับชั้นและวัยของนักเรียนมากที่สุด

สมทรง พิทักษ์พิเศษ (2541) ทำการวิจัยเพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่นไทย
รามัญจังหวัดราชบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่นไทยรามัญจังหวัดราชบุรีเพื่อเป็นสื่อ
ประกอบการสอนรายวิชา ส 071 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรมไทยรามัญ
จำนวน 12 คน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหนังสือจำนวน 4
คน ประเมินประสิทธิภาพหนังสือ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง
จำนวน 14 คน ประเมินคุณภาพหนังสือเพิ่มเติม ผลการวิจัยปรากฏว่า ประสิทธิภาพของหนังสือ
อ่านเพิ่มเติมที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหนังสือ และพัฒนาโดยนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

สุจิตรา ศาสตรเวหา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชั้นเรียนที่ใช้การสอนแบบ
สื่อสารโดยมีนิทานเป็นองค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรี
สวัสดิ์วิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล คือ แผนการสอนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสังเกตพฤติกรรม
ระหว่างเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของ
นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย
นักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าและมีพฤติกรรมการเรียนรู้โดยสนใจเข้าร่วมกิจกรรม
การเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ นำไปใช้ประโยชน์เข้าใจเนื้อหา และใช้ภาษาได้คล่องกว่านักเรียน
ในกลุ่มควบคุม

เทียมจันทร์ ศรีสังข์ (2542) ทำการวิจัยเพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ชีวิตมีสีสันที่อรัญประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสระแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ชีวิตมีสีสันที่อรัญประเทศ เพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนรายวิชา ส 071 ท้องถิ่นของเรา 1 กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาของจังหวัดสระแก้ว จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนและการสร้างหนังสือ จำนวน 6 คน ประเมินประสิทธิภาพหนังสือด้านรูปแบบของหนังสือ ครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเราในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 20 คน ประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ในด้านการนำไปใช้ เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน นักเรียนที่เรียนวิชาท้องถิ่นของเรา ในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 40 คน ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในด้านความยากง่ายต่อการทำความเข้าใจ ผลการวิจัยปรากฏว่า ความถูกต้องของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในด้านเนื้อหาสาระมีความถูกต้องร้อยละ 98.77 ประสิทธิภาพของหนังสือเพิ่มเติมด้านรูปแบบของหนังสือที่ประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนหนังสืออยู่ในเกณฑ์ดี ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในด้านการนำไปใช้ เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่ประเมินโดยครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเราอยู่ในเกณฑ์ดี ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้านความยากง่ายต่อการทำความเข้าใจที่ประเมิน โดยนักเรียนที่เรียนวิชาท้องถิ่นของเราอยู่ในเกณฑ์ดี

อุไรวรรณ ปราบริปู (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการใช้บทเรียนภาษาอังกฤษที่มีนิทานเป็นองค์ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทางการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการสอน แบบทดสอบ และแบบสังเกตพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า การใช้บทเรียนที่มีนิทานเป็นองค์ประกอบ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 นักเรียนมีพัฒนาการทางการใช้ภาษาระดับปานกลาง

สิริรัตน์ แนนดี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องการปลูกพืชสวนครัว ระหว่างนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมกับกลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มที่เรียนด้วยหนังสือเรียนเพิ่มเติมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยหนังสือเรียนตามคู่มืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คุณเชรศดา (Kulshreshtha, 1972 : 15-16 อ้างถึงใน รณพ ประวัตินาม 2524 : 13) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ดังนี้

- 1.) เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดความซาบซึ้งที่มีความคิดรวบยอดในคุณค่าของสิ่งต่างๆ
  - 2.) เพื่อให้นักเรียนสนใจใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ จากหนังสือ
  - 3.) เพื่อสนองความสามารถพิเศษ ความอยากรู้อยากเห็น ความกระตือรือร้นของนักเรียน
  - 4.) เพื่อเป็นการพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับด้านสังคมที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน
  - 5.) เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมต่างๆ ของประเทศ
  - 6.) เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึที่ดีต่อชาติของตนเองและชาติอื่นๆ
  - 7.) เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนอ่านหนังสือหลายๆ เล่ม ตามความสนใจ
- กล่าวโดยสรุป ประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม คือ ช่วยให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่นอกเหนือจากตำราเรียน ปลูกฝังให้มีความคิดสร้างสรรค์ และมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำทักษะการอ่านสู่การค้นคว้าความรู้ที่กว้างขวางยิ่งขึ้นหนังสืออ่านเพิ่มเติมยังช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินในยามว่าง เพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเองและได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ อีกด้วย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่กล่าวมา สรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพเหมาะสมสำหรับใช้เป็นสื่อเสริม และเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติมช่วยส่งเสริมความรู้ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเรื่องราวที่สื่อผ่านในหนังสืออ่านเพิ่มเติม สามารถนำมาใช้เป็นสื่อในการพัฒนาความรู้ด้านต่างๆ ของนักเรียน เช่น ด้านการอ่าน ด้านความรู้ เรื่องราวใกล้ตัว หรือจะส่งเสริมคุณธรรม เป็นต้น อีกทั้งหนังสืออ่านเพิ่มเติมสามารถทำให้นักเรียนสนใจเรียนรู้ สนใจอ่านสามารถพัฒนาทักษะได้สอดคล้องกับเนื้อหาตามหลักสูตร

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน และหนังสือประเภทต่างๆ ที่นำมาเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนตามความสนใจศึกษาของผู้เรียน และผลการเรียนของนักเรียนจะดีขึ้นเมื่อมีการใช้สื่อการสอนเสริมเพิ่มเติม ผู้รายงานจึงสนใจที่จะผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้จริง สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาประเภทหนังสืออ่านเพิ่มเติม วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 เล่ม

4. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจมีความหมายที่หลากหลายซึ่งได้จากแนวคิดแต่ละทัศนะตามกรอบความคิดและความเชื่อของแต่ละบุคคลยึดถือ นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ไชยวัฒน์ ชาญปริษารัตน์ (2543 : 52) ได้สรุปความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติในทางบวก คือ รู้สึกชอบ รัก พอใจหรือเจตคติที่ดีต่องาน ซึ่งเกิดจากได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุ และด้านจิตใจเป็นความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับความสำเร็จตามความต้องการหรือแรงจูงใจ

อานนท์ กระจบโกวิท (2543 : 33) ได้สรุปความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการทำงานนั้น เช่น ความรู้สึกชอบ ภูมิใจ สุขใจเต็มใจและยินดีจะมีผลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน มีการเสียสละอุทิศร่างกาย แรงใจและสติปัญญา ให้แก่งานอย่างแท้จริง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 9) ได้กล่าวถึงความหมายไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกเป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และได้ผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้เกิดความกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานมีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

Morse (1955 : 27; อ้างอิงจาก ศุภสิริ โสมาเกต, 2544 : 48) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้ที่ทำงานให้ลดน้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงานและความเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนองความเครียดที่น้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

Applewhite (1965; อ้างอิงจาก ศุภสิริ โสมาเกต, 2544 : 49) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วยการมีความสุขที่ทำงานร่วมกับคนอื่นที่เข้ากันได้มีทัศนคติต่องานด้วย

Wallerstein (1971 : 112) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายหมาย

Good (1973 : 518) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง คุณภาพสภาพหรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลจากความพึงพอใจต่างๆ และทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

Wolman (1973 : 518) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความต้องการหรือแรงจูงใจ

เคนเลอร์ (Kendler 1974 : 671) กล่าวว่าความพึงพอใจหรือ เจตคติ หมายถึง ความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าใจสังคมหรือครอบครัว การแสดงออกในลักษณะที่พอใจเรียกว่า เจตคติทางบวก การแสดงออกในลักษณะที่ต่อต้านไม่พอใจเรียกว่าเจตคติทางลบ เมื่อบุคคลมีเจตคติต่อสิ่งใดแล้วก็จะแสดงออกด้วยพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

อนาสตาซี (Anastasi 1968 : 541) ให้ความหมายความพึงพอใจหรือ เจตคติว่า หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะแสดงว่าชอบ หรือไม่ชอบ ต่อสิ่งนั้นๆ เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี เชื้อชาติ

จากความหมายของความพึงพอใจที่กล่าวถึงสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ การแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยแสดงพฤติกรรมออกมา 2 ลักษณะ คือ ทางบวกซึ่งแสดงในลักษณะ ความชอบ ความพึงพอใจ ความสนใจ เห็นด้วย ทำให้อยากทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรม อีกลักษณะหนึ่งคือ ทางลบ ซึ่งจะแสดงออกในลักษณะของความเครียด ไม่พึงประสงค์ ไม่พอใจ ไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย อาจทำให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่ายหรือต้องการหนีห่างจากสิ่งนั้น นอกจากนี้ความพึงพอใจอาจจะแสดงออกในลักษณะความเป็นกลางก็ได้ เช่น รู้สึกเฉยๆ ไม่รักไม่ชอบ ไม่น่าสนใจในสิ่งนั้นๆ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่กล่าวมา สรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพเหมาะสมสำหรับใช้เป็นสื่อเสริม และเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติมช่วยส่งเสริมความรู้ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเรื่องราวที่สื่อผ่านในหนังสืออ่านเพิ่มเติม สามารถนำมาใช้เป็นสื่อในการพัฒนาความรู้ด้านต่างๆ ของนักเรียนเช่น ด้านการอ่าน ด้านความรู้ เรื่องราวใกล้ตัว หรือจะส่งเสริมคุณธรรม เป็นต้น อีกทั้งหนังสืออ่านเพิ่มเติมสามารถทำให้นักเรียนสนใจเรียนรู้ สนใจอ่านสามารถพัฒนาทักษะได้ สอดคล้องกับเนื้อหาตามหลักสูตร

4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความพึงพอใจ

ทฤษฎีที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์เกี่ยวกับลักษณะและความต้องการของมนุษย์ซึ่งเกิดจากการนำมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความพึงพอใจของบุคคลได้อย่างเหมาะสมประกอบด้วยทฤษฎีที่สำคัญ ดังนี้ (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์, 2532 : 110-114)

1. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow and Hierarchy of Needs) อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ได้ตั้งทฤษฎีโดยมีแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ ดังนี้

1.1 ลักษณะความต้องการของมนุษย์ประกอบด้วยความต้องการของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้นความสำคัญ โดยเริ่มจากระดับความต้องการขั้นต่ำไปสู่ระดับความต้องการขั้นสูงมนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอเมื่อต้องการอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วก็จะมีความต้องการสิ่งใหม่เข้ามาแทนที่ เมื่อต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่สนใจให้เกิดพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น แต่จะมีความต้องการในระดับสูงเข้ามาแทนและเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น แต่จะมีความต้องการในระดับสูงเข้ามาแทนและเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมในสิ่งนั้นความต้องการที่เกิดขึ้นอาศัยซึ่งกันและกัน มีลักษณะควบคู่กันคือเมื่อความต้องการหนึ่งไม่หมดสิ้นไปก็มีความต้องการอย่างหนึ่งเกิดขึ้นมา

1.2 ลำดับความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Need) ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์มี 5 ระดับ คือ ความต้องการด้านกายภาพ เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการเรื่องอาหาร ที่อยู่อาศัย และความต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของตนยังไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการทางด้านความปลอดภัยเป็นด้านที่เกี่ยวกับความป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ที่จะเกิดกับร่างกาย ความเจ็บป่วยและความสูญเสียทางเศรษฐกิจ รวมถึงการรับประกันความมั่นคง ในหน้าที่การงานและส่งเสริมเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ความต้องการความรักและความต้องการทางด้านสังคมเป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น โดยมีความรู้สึกที่ตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มของสังคมอยู่เสมอ เมื่อความต้องการทางด้านกายภาพ และความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการทางด้านสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน ทั้งนี้เพราะคนมีนิสัยชอบอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องเป็นความต้องการระดับสูงเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเองในเรื่องความรู้ความสามารถเป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญเมื่อทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้สำเร็จ และความพึงพอใจในฐานะเด่นในสังคม ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิตเป็นความต้องการที่พิจารณาถึงสมรรถนะที่เป็นไปได้ของตน

และการบรรลุเป้าหมายที่ตนต้องการ เมื่อบุคคลมีการพิจารณาถึงบทบาทของเขาในชีวิตจะเป็นอย่างไร บุคคลนั้นจะผลักดันชีวิตของคนให้เป็นไปในทางที่ดีที่สุดตามที่คาดหมายไว้ อย่างไรก็ตามก็ ตามย่อมขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของเขาด้วย

ทฤษฎีความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งกำหนดโดยนักจิตวิทยา ชื่อ มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นทฤษฎีการจูงใจที่มีการกล่าวขวัญอย่างแพร่หลาย มาสโลว์มองว่าความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังภาพประกอบที่ 7

ภาพประกอบที่ 7 แสดงลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

1.2.1 ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยา รักษาโรค อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน เป็นต้น

1.2.2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Security of Safety Needs) เมื่อมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการทางร่างกายได้แล้ว มนุษย์ก็จะเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เช่น ความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการความมั่นคงในชีวิตและหน้าที่การงาน

1.2.3 ความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับ (ความต้องการทางสังคม) (Affiliation or Acceptance Needs) เป็นความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เช่น ความต้องการให้แล้วได้รับซึ่งความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการได้รับการยอมรับ การต้องการได้รับความชื่นชมจากผู้อื่น เป็นต้น

1.2.4 ความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) หรือความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความต้องการได้รับการยกย่อง นับถือ และสถานะจากสังคม เช่น ความต้องการได้รับความเคารพนับถือ ความต้องการมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น

1.2.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล เช่น ความต้องการที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ ความต้องการได้รับความเคารพนับถือ ความต้องการมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น

จากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ สามารถแบ่งความต้องการออกได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. ความต้องการในระดับต่ำ (Lower Order Needs)

ประกอบด้วยความต้องการทางร่างกาย, ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง และความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับ

2. ความต้องการในระดับสูง (Higher Order Needs)

ประกอบด้วย ความต้องการการยกย่องและความต้องการความสำเร็จในชีวิต

2. ทฤษฎี ERG (ERG Theory) Clayton Alderfer มีความเชื่อว่าความต้องการมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์เช่นเดียวกับ Maslow แต่ความต้องการตามแนวคิดของ Clayton Alderfer แบ่งได้ดังนี้ คือ

2.1 ความต้องการเพื่อดำรงชีวิต (Existence Need) เป็นความต้องการทางกายภาพและความต้องการทางวัตถุที่ช่วยให้มนุษย์อยู่รอดได้ เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย

นอกจากนี้ ค่าจ้างแรงงาน ความมั่นคง ความปลอดภัยก็จัดอยู่ในกลุ่มนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีของ Maslow ความต้องการเพื่อดำรงชีวิตจะรวมส่วนที่เป็นความต้องการทางด้านสรีระทั้งหมดกับบางส่วนของความต้องการกับความมั่นคง ปลอดภัย

2.2 ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness Need) เป็นความต้องการที่จะรวมถึงความต้องการทางสังคม ความต้องการความรู้สึกปลอดภัยในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้รับการยอมรับ การมีชื่อเสียง และการได้รับการยกย่องจากสังคมเมื่อเทียบกับทฤษฎีของ Maslow ความต้องการทางด้านความสัมพันธ์นี้จะรวมถึงส่วนที่เป็นความต้องการ ความมั่นคงปลอดภัยและความต้องการทางสังคม และบางส่วนของความต้องการเกียรติยศและศักดิ์และความต้องการให้ประจักษ์ทั้งหมด

Clayton Alderfer ตั้งทฤษฎีนี้โดยมีแนวคิดพื้นฐาน ดังนี้

1. มนุษย์อาจมีความต้องการหลายๆ อย่างเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน โดยไม่จำเป็นว่าความต้องการเบื้องล่างจะต้องได้รับการตอบสนองก่อนจึงจะเกิดความต้องการเบื้องสูง
2. ยิ่งความต้องการได้รับการตอบสนองน้อยเท่าใด บุคคลจะมีความต้องการแต่ละประเภทมากยิ่งขึ้น
3. ยิ่งความต้องการระดับสูงได้รับการตอบสนองน้อยเท่าใด บุคคลจะมีความต้องการในระดับต่ำมากขึ้นเท่านั้น

โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่าความต้องการของมนุษย์นั้นมีมากมายทั้งปริมาณและขอบเขตเพราะมนุษย์ตกอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน การกำหนดความต้องการในปัจจุบันพื้นฐานจึงแตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามอาจจะกล่าวได้ว่าหากความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์จะเกิดความพึงพอใจในระดับหนึ่งซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและกิจกรรมต่างๆ ด้วย

4.3 การเกิดเจตคติและกระบวนการเปลี่ยนเจตคติหรือความพึงพอใจ

ออลพอร์ท (Allport 1976 : 180) ได้วิเคราะห์ให้เห็นว่าเจตคติเกิดจากสิ่งต่อไปนี้

- 1.) การเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมหรือขนบธรรมเนียมต่างๆ ของสังคมแล้วนำเอาสิ่งที่เรียนรู้เหล่านั้นมาเป็นรากฐานของเจตคติ
- 2.) การแบ่งแยกความรู้ที่ได้มาจากประสบการณ์ของตนเอง เช่น เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูมาดีมักมองโลกในแง่ดี
- 3.) ประสบการณ์ที่ได้รับจากเดิมแต่รุนแรงในด้านดีหรือไม่ดี เช่น บุคคลที่ทำให้เกลียดมีรูปร่างอย่างไร เขาก็มักมีเจตคติไม่ดีต่อบุคคลที่มีรูปร่างลักษณะเช่นนั้นด้วย

4.) การเลียนแบบ จนในที่สุดยอมรับเอาเจตคติที่เขาเลียนแบบนั้นเป็นเจตคติ
ของตนเอง เช่น การที่บุตรเลียนแบบเจตคติของบิดาของตน เมื่อบิดามีเจตคติต่อบุคคลหรือ
สถาบันแห่งหนึ่งเช่นไร บุตรก็มีเจตคติเช่นนั้นด้วย

กระบวนการเปลี่ยนเจตคติ จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ (2538 : 344-346) ได้
กล่าวถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติ เรียกว่า กระบวนการยอมรับ 5 ขั้นตอนดังนี้

1.) ขั้นรับรู้ (Awareness Stage) คือ การที่บุคคลได้รับรู้แนวคิดใหม่ๆ แต่ยังไม่
มีความรู้สึกถึงสิ่งเกี่ยวกับรายละเอียด จะกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ
เรื่องราวใหม่ๆ ฉะนั้น การรับรู้ที่ตรงกับปัญหาหรือความสนใจของผู้รับ ย่อมกระตุ้นให้เกิดความ
สนใจได้ง่ายกว่าการรับรู้ในเรื่องทั่วไป

2.) ขั้นความสนใจ (Interest Stage) ในขั้นนี้ผู้รับรู้อาจเกิดความสนใจเกี่ยวกับ
เรื่องราวใหม่ๆ จะเป็นการแสวงหาความรู้อย่างมีจุดมุ่งหมาย ความสนใจศึกษาหาความรู้ขึ้นอยู่กับ
ความสามารถทางสมองและจิตลักษณะบางประการเช่น ความทันสมัย และบรรทัดฐานของสังคม
การสื่อสารที่ดีและการเปิดโอกาสให้สิ่งแปลกใหม่เข้าสู่สังคม

3.) ขั้นประเมิน (Evaluation Stage) ผู้รับรู้อาจประเมินแนวความคิดใหม่ให้เข้ากับ
สถานการณ์ของตน เป็นการสร้างหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อนวัตกรรม ถ้าเห็นว่าแนวความคิด
ใหม่มีคุณค่าหรือมีประโยชน์ ก็จะลงมือทดลองทำดู สิ่งสำคัญที่จะเกิดขึ้นใหม่ขั้นนี้คือ ความรู้สึก
หรือเจตคติต่อความรู้ใหม่

4.) ขั้นทดลอง (Trial Stage) เป็นขั้นที่ลงมือทำดู เป็นบางส่วน เพื่อย้ำความ
แน่ใจในขั้นนี้ ความรู้เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติถือเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเป็นขั้นทดลองและ
กระบวนการคัดเลือก (Screening Process) หากเห็นว่าดี ก็เลือกปฏิบัติหากเห็นว่าไม่ดีก็สิ้นสุดใน
ขั้นนี้

5.) ขั้นยอมรับ (Adoption) เป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการยอมรับ บุคคล
ยอมรับความรู้ใหม่ไปใช้เต็มที่ ไม่ใช่ยอมรับเพียงเล็กน้อย ขั้นนี้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือการ
แสดงออกจากรูปร่างลักษณะและองค์ประกอบของเจตคติ ตลอดจนการเกิดและการเปลี่ยนแปลงเจตคติ
ที่กล่าวมาแล้วนั้น พอสรุปได้ว่าเจตคติเป็นสิ่งที่สามารถปลูกฝังและปรับปรุง
เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการได้โดยอาศัยเทคนิควิธีการอันเหมาะสม เช่น การใช้แรงจูงใจ
ให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ หรือเปิดโอกาสให้รับรู้สิ่งแปลกใหม่อย่างมี
เหตุผล

4.4 เครื่องมือวัดเจตคติหรือความพึงพอใจ

สก็อต (Scott) อ้างถึงในวันเพ็ญ นิยมสุข (2538 : 37) กล่าวถึง การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติว่า จำเป็นจะต้องศึกษาถึงลักษณะของเจตคติดังนี้

1. ทิศทางของเจตคติ (Direction) มี 2 ทิศทาง คือ

1.1 เจตคติเชิงนิมิต หรือ เจตคติทางบวก (Positive) เป็นความโน้มเอียงของอารมณ์ในทางชอบ ถึงพอใจ คล้อยตามหรือเห็นด้วยทำให้บุคคลอยากแสดงออกหรือปฏิบัติหน้าที่ในทางที่ดีต่อสิ่งนั้นๆ

1.2 เจตคติเชิงนิเสธ หรือเจตคติทางลบ (Negative) เป็นความโน้มเอียงทางอารมณ์ในลักษณะไม่พึงพอใจ เกลียดหรือต่อต้าน ไม่เห็นด้วย ทำให้บุคคลเกิดความเบียดเบียนหนีให้ห่างจากวัตถุนั้นหรือสภาพนั้นๆ

2. ระดับของเจตคติ (Magnitude) หมายถึง การที่บุคคลแสดงความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นอาจมีความรู้สึกเพียงผิวเผิน เล็กน้อย หรือลุ่มลึก เจตคติดระดับผิวเผิน จะไม่มีความคงที่เปลี่ยนแปลงง่าย ส่วนเจตคติดระดับลุ่มลึกจะคงทนถาวรและเปลี่ยนแปลงยาก

3. ความเข้มของเจตคติ (Intensity) หมายถึง ปริมาณของความรู้สึก หรือมีความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งจะปรากฏในรูปของความรู้สึกต่อสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด การวัดเจตคตินั้น ได้มีนักจิตวิทยาสร้างมาตรวัดไว้หลายรูปแบบ ที่นิยมแพร่หลายได้แก่

3.1 มาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิท (Likert Scale)

3.2 มาตรวัดเจตคติตามวิธีของเทสโตน (Thustone Scale)

3.3 มาตรวัดเจตคติตามวิธีของออสกู๊ด (Osgood's Scale)

3.4 มาตรวัดเจตคติตามวิธีของกัตต์แมน (Guttman Scale)

กล่าวโดยสรุป การใช้เครื่องมือวัดเจตคติหรือความพึงพอใจนั้นจะต้องศึกษาลักษณะของเจตคติหรือความพึงพอใจในด้านต่างๆ คือ ศึกษาทิศทางเจตคติ ศึกษาระดับของเจตคติ และศึกษาความเข้มของเจตคติ แล้วจึงเลือกเครื่องมือ หรือมาตรวัดเจตคติตามความเหมาะสมสำหรับการวัดความพึงพอใจในการวิจัยครั้งนี้ ใช้มาตรวัดเจตคติหรือความพึงพอใจตามวิธีของลิเคิท

มาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิท

พิตร ทองชั้น (2537 : 232-234) อธิบายว่า มาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิทนี้ใช้ในการวัดความเห็นหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยใช้มาตรประมาณค่า 5 อันดับดังนี้

1. เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. เห็นด้วย
3. ไม่แน่ใจ
4. ไม่เห็นด้วย
5. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ผลการตอบมาตรวัดเจตคติสรุปได้ ดังนี้ ผู้ตอบจะเลือกตอบแบบ
มาตรฐานค่าอย่างไรก็ตามอย่างหนึ่ง และกำหนดน้ำหนัก ถ้าคำถามประเภทสนับสนุน (Favorable
Statement) จะให้น้ำหนักเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เป็น 5,4,3,2 และ 1 ตามลำดับ ถ้าเป็นคำถามประเภทไม่สนับสนุน (Unfavorable Statement) จะ
ให้น้ำหนักกลับกันคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เป็น 1,2,3,4 และ 5 ตามลำดับ